№ 159 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047. | דאָנערשטאָג, י"ד תמוז פ' בלק תר"צ | 10 lipca 1930 r. | 23-טער יאהרגאַנג

פּראָטעסט פון קראָקאָווער אוניווערזיטעט פּראָפעסאָרן

צוליב'ן אופן פון דער אויספאָרשונג וועגען צענטראָלעוו-קאָנגרעס

פויערים-דעפּוטאַטן דעמאָנסטראַטיוו אַרויסגעטרעטן פון ב.ב. קלוב

פּראָטעסט-דעקלאַראַציע פון פּראָפּעסאָרן פון קראָקאָווער אוניווערזיטעט

קראָקאָ, 9 (טעל.)

צווישען די פּראָפעסאָרען פון קראָקאָווער אוניווערזיטעט ווערן געזאַמעלט אונטערשריפטען אויף אַ דעקלאַראַציע, אין וועלכער עס ווערט פּראָטעסטירט וועגען דעם אופן ווי אַזוי די מאַכט פירט די אויספאָרשונג נעגען די אַנטיילנעמער פון קראָקאָווער קאָנגרעס. אין דער דעקלאַראַציע ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז די אויספאָרשונג ווערט געפירט נישט אין הסכם מיט'ן געזעץ און, אַז מען טאָר נישט אָנווענדען אַזאַ מעטאָדע. 23 פּראָפעסאָרען האָבען שוין אונטערגעשריבען די דעקלאַראַציע.

פויערים דעפּוטאַטען טרעטען אַרויס פון ב. ב. קלוב

וואַרשע, 9. (טעל.)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון 6 דעפּוטאַטען פון די פויערים ניפּען ביי ב.ב. ... דער קאָנפערענץ האָבען די דעפּוטאַטען גרזיצא, שעטעלאַק און טאַרנאַווסקי ערקלערט, אַז זיי טרעטען אַרויס פון ב.ב. קלוב. אַ ענגלישע דעקלאַראַציע ערוואַרט מען אויך פון די אַנדערע 3 דעפּוטאַטען, וואָס האָבען זיך באַטייליגט אין דער קאָנפערענץ און עווענטועל אויך פון מעהרערע דעפּוטאַטען פון דער פויערים גרופּע אין ב.ב.

מאַרשאַל פּילסודסקי איז פּיבילישקי

ווילנא, 9. (טעל.)

מאַרשאַל פּילסודסקי איז איבערגעפאָהרען פון דרוסקעניק קיין פּיבילישקי. מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אָפּגעטרעטען ביי זיין ברודער אַדאַם. דער ווילנער וואָיעוואָדע האָט דעם מאַרשאַל אָפּגעגעבען אַ אָפיציעלען באַריכט. נאָכדעם איז פּילסודסקי צוריק אָפּגעפאָהרען קיין פּיבילישקי.

צוליב דער האָכצייט פון מיין ברודער און שוואָגער

יעקב שפּייזער מיט פרל' **שרה שענקער**

וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 8/7 אין בוענאָס-איירעס

ווינשען פיל גליק און צופרידענהייט

אברהם שפּייזער און פרוי.

אנשטאָט טעלעגראַמע שפּענדע איך 20 זל. פאַר דעם יתומים-הויז, זגערזשער 40

דאָס געלד איז אָפּצונעמען ביים ה' שפּייזער, נאָוואָמיעסקא 13.

ווען וועט פאָרקומען די א"י דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט?

לאָנדאָן, 9. (יט"א)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט איז די רעגירונג אָנגעפרעגט געוואָרען, ווען עס וועט פאָרקומען די דעבאַטע איבער דער א"י פראַגע.

פּרעמיער מאַקדאָנאַלד האָט געענטפערט, אַז די רעגירונג איז אויצט פאַרנומען מיט וויכטיגע פּאָליטישע ענינים און זי האָט נישט קיין צייט צו באַטראַכטען ד א"י פראַגע. מעגליך, אַז זי וועט געשטעלט ווערען אויפ'ן טאָג-אָרדנונג ביים סוף פון דער פּאַרלאַמענט סעסיע.

אויף דער פראַגע וועגען אָפּשטעלען די אימיגראַציע האָט מאַקדאָנאַלד געענטפערט, כ'מוז אָפּוואַרטען אויפ'ן באַריכט פון סימפּסאָן.

אויף דער זעלבער זיצונג איז דער אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר ד"ר שילס אָנגעפרעגט געוואָרען צו איז דעם קאָנאַל אַמט באַוואוסט, אַז פון עבר-הירדן קומען אַראַבער אויף אַרבייט קיין א"י. ד"ר שילס האָט געענטפערט, ער ווייס נישט וועגען דעם. דאַן האָט מען איהם געפרעגט צי סימפּסאָן האָט צוגעשיקט זיין מיינונג וועגען דעם אָפּשטעלען די אימיגראַציע. ד"ר שילס האָט געענטפערט: ניין.

הערבערט סעמיועל וועט האַלטען א גרויסע רעדע

וועגען ארץ-ישראל אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 9 יולי (יט"א טעלעגר.) דער „מכבי"-פאַרבאַנד האָט איינגעאָרדנעט אַן אויפנאַהמע לכבוד די יודישע מיטגלידער פון ענגלישן פּאַרלאַמענט.

צווישען אַנדערע איז אויך געווען אַנוועזענד הערבערט סעמיועל. אין זיין רעדע בעת דער אויפנאַהמע, האָט סעמיועל געזאָגט, אַז בעת דער נאָהענטסטער סעסיע פון פּאַרלאַמענט רעכענט ער אַרויסצוטרעטען מיט אַ גרויסער רעדע וועגען ארץ-ישראל.

רומענישע אַנטיסעמיטען ווילען מאַרשירען אויף בעסאַראַביען

די יודישע בעפעלקערונג לעבט אין שרעק.

בודאַפּעסט, 9 יולי (יט"א טעלעגר.) אַן אונגאַרישע טעלעגראַפען-אַגענטור טיילט מיט, אַז די רומענישע אַנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציע אונטערן נאָמען „אייזערנע גוואַרדיע" האָט אַרויסגעלאָזט אַ פּראָקלאַמאַציע צו איהרע מיטגלידער, אין וועלכער זי פאָדערט זיי אויף צו מאַרשירען קיין בעסאַראַביען, כדי אין אַ חודש אַרום צו אָקופּירען דאָס לאַנד.

די דערמאָנטע אָרגאַניזאַציע האָפט אויף דער הילף פון מיליטער.

די דאָזיגע פּראָקלאַמאַציע האָט אַרויסגערופען אַ פּאַניק ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין בעסאַראַביען.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 63 יאָהר, מיין טייערע פרוי, הייסגעליבטע מוטער, שוויגערמוטער, שוועסטער און גרויסמוטער נ"ע

שיינדיל אשת ר' יעקב נ"י **לעווי**

(מבית ציגעלבערג)

די לויה קומט פאַר היינט דאָנערשטאָג י"ג תמוז תר"ץ, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז זאַכאָדניאַ 49.

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

דאַנקזאַגונג.

אַלע פריינד און בעקאַנטע, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דער לויה פון מיין ל. מאַן, אונזער הייסגעליבטען און אונפערגעסליכען פאָטער און שוויגער-פאָטער

נ"ע **צבי הערש אַרפּינגער**

ווי אויך אַלע, וואָס האָבען אַרויסגעוויזען אַ גוטען ווילען און אָהן פעראינטערעסירטקייט ביים אָפּגעבען דעם נפטר, זיין לעצטען כבוד דריקט אויס אַ האַרציגען דאַנק

די טיפבעטריבטע פאַמיליע.

שטאָטיש טעאַטער – צעגעלניאַנאַ 63. – יאהר XV אָנפ. מ. מזאה

גאַסטראָלען פון דער **ווילנער טרופּע**

היינט דאָנערשטאָג 8.45 אָוונט צו פּאָפּולערע פרייזען פון 50 גר.—3.50

אַ מעשה מיט הערשעלע אסטראָפּאָליער

פרייטאָג, 8.45 אָוונט פּרעמיערע פרייזען פון 75 גר. ביז 5.50 **יודען-שטאַט**	שבת, 12 אַ זייגער מיטאָג פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. **„דבוק"**
שבת, 4 אַ זייגער נאכמ. פרייזען פון 50 גר.—3.50 **אַ מעשה מיט הערשעלע אסטראָפּאָליער**	שבת, 8.45 אָוונט פרייזען פון 75 גר. ביז 5.50 **יודען-שטאַט**

דער פאָר-פאַרקויף פון בעשטעלונגס-בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון שטאָטישען טעאַטער פּיעטריקאָווער 74.

בעקאַנטמאַכונג.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 10 יולי, 7 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין זאַל פון טעאַטער „אַררט", אַל. ערשטער מאַי 2 (פריהער ענגלישער זאַל)

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון דער קאָאָפּעראַטיווער קליינהענדלער-באַנק אָגראָדאָווע 2

טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום, 3) דאָס איבערליינען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהערדיגער אַלגעמיינער פערזאַמלונג, 4) בעריכטען: א) פון דער פערוואַלטונג, ב) פונ'ם ראַט, ג) פונ'ם פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פּוילען, 5) דאָס בעשטעטיגען דעם בילאַנס און פערטיילען דעם ריוח פאַר'ן יאָהר 1929, 6) וואַהלען פון 1 מיטגליד אין דער פערוואַלטונג און 3 מיטגלידער אין אויפזיכטס-ראַט אַנשטאָט די אויסגעלאָסוועטע, 7) אָננעמען דעם בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1930, 8) בעשטימען די העכסטע סומע וואָס די באַנק קאָן זיך באָרגען, 9) בעשטימען דעם העכסטען קרעדיט פאַר אַ מיטגליד.

ראַט און פערוואַלטונג

פון קליינהענדלער-באַנק אין לאָדז אָגראָדאָווע 2

לאָדזער פרוכטען און געמיזע הענדלער פעראיין

און סעקציע פון קאַלאַניאַל-בראַנזשע, זגיערזשער 28

מאַכט דערמיט בעקאַנט, אַז דינסטאָג דעם 15-טן יולי ד.י. 7 אַ זייגער אָוונד אָדער צום צווייטען טערמין ביי יעדער צאָהל מיטגלידער 8 אַ זייגער, קומט פאָר

די אַלגעמיינע יעהרליכע

גענעראַל פערזאַמלונג

פונ'ם פעראיין צו וועלכע ס'ווערן געבעטען אַלע מיטגלידער צאָהלרייך צו ערשיינען

טאָגעס-אָרדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג, 2) וואַהלען פון אַ פּרעזיצענדען, אַסעסאָרען, 3) פאָרלעזען דעם קאַסע בעריכט פון יאָהר 1929 ביז'ן 1-טן יולי 1930, 4) פאָרלעזען דעם טעטיגקייטס בעריכט פאַר'ן יאָהר 1929, 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1930, 6) בעשטעטיגען די ענדערונג פון די סטאַטוטען, 7) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג, קאַנדידאַטען רעוויזיאָנס-קאָמיסיע און שידס-געריכט, 8) פרייע פאָרשלאַגען.

די פערוואַלטונג.

אַ האַנדעלס-לאָקאַל

אין צענטרום נאָוואָמיעסקא גאַס פיר זאָפאָרט אָפּצוגעבען. צו ערפאַהרען טעלעפאָניש 32-143.

Dr. med. H. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשא 9, טעל. 128-08

נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונד

אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med. E. Reicher

ספּעציאַל אַרצט

פאַר הויט האָר און וועגערישע קראַנקהייטען

דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטרא-טעראַפּיע

פּאָלודניאָוואַ 28 טעל. 93-201. נעמט אָן פון 8—11 פריה און 6—9 אָוונד. זונטאָג פון 9—2 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr. med Feldman

אַקושער און פרויען-אַרצט

Rzgowska 5, telef. 191-08

פון 3—5 און אין לעטשניצע Piotrkowska 62 פון 5.30—7.30

Dr. Niewiażski

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 40-159

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אָוונד.

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

כ"ה

אויפרוף

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז

נעכטען איז קיין כשר'ע שחיטת עופות נישט פאָרגעקומען

ווער עס האָט געקויפט עופות, דאַרף פרעגען אַ שאלה אויף די כלים.

אין צוזאַמענהאַנג מיט אונזערע נעכטיגע מודעות, טיילען מיר מיט, אַז די גענזלערס ווילען צוליב זייערע פערזענליכע אינטערעסען פאַר יעדען פרייז מבטל מאַכען אַלע אונזערע בעמיהונגען איינצופיהרען אָרדנונג אין עניני כשרות, וועלכע מאַכען אַ סוף צו דער שמוגעל-שחיטה, וואָס איז נבלה וטרפה.

כדי זייער ציל צו דערגרייכען, האָבען זיי נעכטען אויף אַ חוצפה'דיגען אופן זיך ענטקעגענגעשטעלט וועגען דעם באַנדעראָלירען די עופות און דערמיט געצוואונגען די שוחטים צו שליסען די שחט-הייזער, אַזוי, אַז אין משך פון נעכטינען טאָג איז קיין כשר'ע שחיטה נישט פאָרגעקומען.

היות דאָס באַנדעראָלירען די עופות איז דער איינציגער סימן, אַז זיי זענען געשחט'ן געוואָרען אויף אַ לעגאַלען אופן און נישט דורך פערזאָנען, וואָס זענען מאכיל טרפות, ווענדען מיר זיך צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז מיטצוהעלפען אונז אין דעם קאַמף, וואָס דאַרף בעשליסען, ווער עס האָט צו זאָגען אין עניני כשרות: דער גענזלער-פעראיין אָדער דער ראַבינאַט.

מיר זענען מזהיר נישט צו קויפען קיין געשחט'ענע עופות, וואָס האָבען נישט דעם באַנדעראָל פון ועד הרבנים און ועד הכשרות, וועלכער איז פערזעהען מיט'ן דאַטום פון דער שחיטה אויפ'ן פיסעל, מחמת עס איז טרפה און מ'דאַרף פרעגען אַ שאלה אויף די כלים.

לאָדז י"ג תמוז ה'תרץ.

ועד הרבנים און ועד הכשרות אין לאָדז

Dr. A. Mazur

ווסכאָדניאַ 65, — טעל. 01-166

נעמט אָן פון 10—2.31.30 און 4—6 אָוונד:

Dr. med. H. Lajchter

צאָהן-כירורג

קיסער, דזשאַנסלעס גומען, צינג-קראַנקהייטען א.ד.ג.

זשעלאַנאַ 9 טעל. 66-149 1 שטאָק פראָנט.

נעמט אָן פון 2.30 נ"מ. ביז 9.30 אָוו.

Dr. med. J. Goldberg

ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 11—1 טעגליך

צעגעלניאַנאַ 15 וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל. 13-186

Dr. med. Adam Bender

נאַרוטאָוויטשא 30 טעל. 75-114

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

שרעקליכע גרובען קאַטאַסטראָפע אין דייטשלאַנד

67 אַרבייטער אומגעקומען בעת אן אויפרייס אין אַ קוילען שאַכט אין שלעזיען

48 שווער פאַרוואונדעטע צענדליגער אַרבייטער זיינען לעבעדיג פאַרשיט. — די רעטונג אַקציע דויערט.

די לייבאָר־רעגירונג ווידער אַ מאָל אָפגעהאַלטען אַ נצחון

שווערע גרובען קאַטאַסטראָפע אין דייטשלאַנד

ברעסלוי. 9. (פּ״ט)

היינט 4 נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסער אויפרייס אין דער שאַכט ביי נייראָדע אין שלעזיען. ביז 8 אין אָוונט האָט מען אַרויסגענומען פון גרובען 20 טויטע 100 ביידע אַרבייטער זיינען איינגעשלאָסען אין דער שאַכט און שפּילען מיט'ן לעבען. ווייטערע פּרטים פעהלען.

ברעסלוי. 9. (פּ״ט)

לויט ווייטערע ידיעות האָבען אין דער שאַכט זיך געפינען צוויי אָפּטיילונגען צו 108 אַרבייטער. פון דער ערשטער אָפּטיילונג זיינען דער'הרג'עט געוואָרען 18 פּערזאָן. די צווייטע אָפּטיילונג האָבען איז איינגעזעצט פאַרשיט אין דער שאַכט. די רעטונגס אָפּטיילונגען אַרבייטען איבערהויפּט, כדי צו איילען מיט הילף.

ברעסלוי. 9. (פּ״ט)

דער אויפרייס אין דער שאַכט ביי נייראָדע איז פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס אין דער שאַכט איז געווען אָנגעזאַמעלט אַ סך קוילען־זויער שטאָף. ביז 10 אין אָוונט האָט מען אַרויסגענומען פון דער שאַכט 67 טויטע. 48 שווער פאַרוואונדעטע זיינען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

מאַקדאָנאַלד'ס רעגירונג אָפּגעהאַלטען אַ זיג

לאָנדאָן, 9. (ספּ.)

דער סאָציאַליסטישער „דיילי העראַלד" דרוקט אויס אַ בעאונרוהיגונג צוליב די נאָהענטע אָפּשטימונג איבערן פאָרשלאַג פון די ליבעראַלען, וועגען פאַרקלענערען דעם הכנסה שטייער. מען דאַרף ערוואַרטען, אַז בעת דער ראָוניגער אָפּשטימונג וועט די רעגירונג בעקומען אַ זעהר מינימאַלע מעהרהייט, אָדער זי וועט זיך געפינען אין דער מינדערהייט, ווייל די קאָנסערוואַטאָרען וועלען שטימען סאָלידאַריש מיט די ליבעראַלען.

דער פינאַנץ־מיניסטער סנאָודען, איז געגען דעם פאָרשלאַג פון די ליבעראַלען, ווייל ער רעדוצירט די הכנסות פון דער מלוכה אויף בערך 5 מיליאָן פונט.

לאָנדאָן, (פּ״ט)

היינט איז אין פּאַרלאַמענט בעראַטען געוואָרען דער פאָרשלאַג פון די ליבעראַלען וועגען פאַרקלענערען דעם הכנסה שטייער. נאָך דעם ווי עס האָבען גערעדט סנאָודען, טשערטשיל און לאָיד דזשאָרדזש איז פאָרגעקומען די אָפּשטימונג. דער פאָרשלאַג פון די ליבעראַלען איז דורכגעפאַלען מיט 285 געגען 278 שטימען. די קליינע מעהרהייט, וואָס די רעגירונג האָט ערצילט איז אין דער לייבאָר פּאַרטיי אויפגענומען געוואָרען מיט אַן אַרויסמענטש.

אין סיים אין שטיל

צי וועט שוין ביז הערבסט קיין סעסיע ניט פאָרקומען?

וואַרשע, 9 (טל.)

אין סיים הערשט שוין במעט אַ וואַקאַציע־שטילקייט. וועגען דער פּעטיציע פון „צענטראָלעוו" צום מלוכה פּרעזידענט צוזאַמענצורופען אַ אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים און סענאַט, הערט מען דערווייל גאָרניט. יעדענפאַלס איז קיין שום רעזאָלוציע און דער פראַגע נאָכנישט אָנגענומען געוואָרען.

אויף דער טיר פון לעווע־זאַל ביים הענגט זייט איניגע טעג אַ צעטעלע מיט אַ אויפשריפט, אַז פון 1. יולי ביז'ן 1. אָקטאָבער וועט דער לעווע־זאַל פאַר די מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט טעטיג זיין נאָר אין די פאָרמיטאָג־שעה'ן, דאַנען נאָכמיטאָג וועט ער זיין פאַרמאַכט. שטענדיג פלעגט אַזאַ פאַראָרדנונג אַרויסגעגעבען ווערען נאָר פאַר דער צייט פון די סיים־פעריען, וואָרום אַפילו אויב די סעסיע איז געווען געשלאָסען, איז דער לעווען־זאַל אַלץ טעטיג געווען אַ גאַנצען טאָג.

אויב מען זאָל נאָך נעמען אין אַכט אַז דער דיקטאַטאָר פון לעווען־זאַל ד״ר ה. קאַלאַרזינסקי איז אַ אונגעזעהענער פיגור אין „צענטראָלעוו" דאַן מוז מען זאָגען, אַז ד״ר קאַלאַרזינסקי רעכענט זיך נישט מיט דער מעגליכקייט עס זאָל נאָך פאָרקומען אַ סעסיע אין זומער.

ווידער אַמאָל געשענדעט אַ יודישע בית עולם אין דייטשלאַנד

בערלין, 9 (יט״א)

אין שטעטעל בוזבין ביים מען האָבען אומבעקאַנטע כוליגאַנעס געשענדעט די מצבות אויפ'ן דאָרטיגען בית עולם.

„קינדער־גן־עדן"

אינטערנאַט פאַר קינדער און שול־יוגענד

אין טשאַרנעצקא־גורא

אונטער דער לייטונג פון פר. שולמית פּאָזנאַנסקאַ, געוו. לייטערין פון אַ קינדער־פּענסיאָנאַט אין ארץ־ישראל.

אין דער קאָמפאָרט־איינגעריכטעטער ניי־אויסגעבויטע ווילע פון ה' אַטלאַס אין פּער'כשופ'טער געגענד (אין סאַמע וואַלד). ערעפנונג דעם 21 מאַי. זאָרגפעלטע אוי פיזיש און בערפלעגונג איז געזיכערט. העל... צימן.ע מעדעצינישע אויפזיכט אויפ'ן אָרט. פאַר קינדער פון 4—7 יאָהר אַ פרעבעל־אָבטיילונג. קלאַוויר, פּערוויילונגען א. ד. גל. — פאַר יוגענד פּעדאַגאָגישע אָבטיילונג. צוגענגליכע פּרייזען.

אָפּערטען אָדער אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס פון 10—1 און פון 4—8 פּאָזנאַנסקאַ, לאָדז, מאַגיסטראַצקאַ 20 טעלעפאָן 20103.

נישט געכאַפּט די אויספיהרער פון אַן אַטענטאַט אויף דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט

וואַרשע, 9. (טעל.)

די ידיעה וואָס איז געווען אין די צייטונגען, אַז מען זאָל האָבען געכאַפּט אין יוגאָסלאַוויען די אויספיהרער פון אַטענטאַט אויף דער סאָוו. געזאַנדשאַפט אין וואַרשע, ווייזט זיך אַרויס פאַר נישט ריכטיג.

די ידיעה נעמט זיך דערפון, וואָס די פּוילישע אויספאָרשונגס־מאַכט האָט אוועקגעשיקט איניגע פון איהרע בעאַמטע קיין יוגאָסלאַוויען וואו עס געפינט זיך אַ רוסישע מאָנאַרכיסטישע אָרגאַניזאַציע, אין דער האָפנונג דאָרט צו דערגעהן עפּעס וועגען אַטענטאַט. די בעאַמטע האָבען זיך אָבער פון דאָרט אומגעקעהרט מיט גאָרנישט.

פּראָטעסט פון רומענישע יודענטום געגען די אַנטיסעמיטישע שטיק

בוקאַרעסט, 9. (יט״א)

דאָ איז פאָרגעקומען אַ גרויסע יודישע פּראָטעסט־פערזאַמלונג, אויף וועלכער עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע רעזאָלוציע געגען די לעצטע אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען. די רעזאָלוציע איז איבערגעשיקט געוואָרען צום קעניג.

400 טויזענד אַרבייטסלאָזע אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק, 9 (ספּ.) די נאָר וואָס פאַרענדיגטע פעלקער־צעהלונג בעווייזט, אַז אין ניו־יאָרק געפינען זיך איצט קרוב 400 טויזענד אַרבייטסלאָזע.

סאָוויעטען האָבען מורא

מען זאָל נישט פאַרשלעפּען דעם סאָוויעטישען געזאַנדטען אין העלזינגפאָרס

מאָסקווא, 9. (ספּ.)

די סאָוויעטישע פּרעסע מעלדעט, אַז די סאָוויעטישע געזאַנדשאַפט אין העלזינגפאָרס האָט בעקומען אַ וואָרנונג, אַז מען קלויבט זיך צו פאַרשלעפּען דעם געזאַנדטען.

דער בנין פון דער געזאַנדשאַפט ווערט בעוואַכט זייט איניגע טעג פון אַ שטאַרקער פּאָליציי אָפּטיילונג.

—o—

נאָך די היצע קימען קעלטע

וואַרשע, 9. (טעל.)

נעכטען איז אין גאַנצען לאַנד געווען אַ טריב וועטער. אויף איניגע ערטער האָט געגרעגענט. אין ביאַליסטאָק און גרודזשאָנדז). ביינאַכט און פאַראָגס האָט גערעגענט אין פּוצק, בידגאָשטש, מאַרנאָפּאָל, שידאַ, סקיערניעוויץ, מלאַוואַ און וואַרשע.

די נידריגסטע טעמפּעראַטור איז געווען אין מלאַווא 10 גראַד. אין טאַרנאָפּאָל — 16 גר.

אין פאַרשידענע שטעט איז נעכטען 8 פרוה די טעמפּעראַטור געווען פאָלגענדע: אין וואַרשע, לעמבערג, פּויזען צו 14 גראַד. אין פּינסק, ציעשין, גדיניאַ, לוצק, קיעלץ און לובלין צו 15 גר.

אין די בערג האָט זיך די לופט שטאַרק אָפּגעקיהלט. אין מאָרסקאַ אָקאַ איז געווען 6 גראַד און אין האַלע גאָנישעניץ קוים 4 גראַד.

היינט וועט וועטער זיין אַ טריבוועטער, ערטערווייז רעגענס.

5000 חלוצים איינגעוואַנדערט לעצטען יאָהר קיין א״י

די פאַרשטאַרקטע בוי־בעוועגונג אין לאַנד. סך־הכל 500 אַרבייטסלאָזע.—50 טויזענד יודען אין א״י לעבען פון אייגענער אַרבייט.—איינגעפיהרט אַ שטענדיגע אַרביטראַזש אויסצוגלייכען די סכסוכים צווישען אַרבייטס־געבער און אַרבייטער.—21.000 יוד. קינדער לערנען אין שולען פון יוד. אגענץ

בעריכט פון דער ארץ־ישראל עקזעקוטיווע פון דער יוד. „אגענץ"

די איצטיגע לאַגע פון אויפבוי־ווערק אין א״י. בעריכט פון דער א״י־עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ.

לאָנדאָן (י.ט.א.) „דער ווייטערער און לעצטער טייל פון'ם בעריכט פון דער ארץ־ישראל־עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ" וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ־ישראל, ענטהאַלט פאָלגענדע קאַפּיטלען:

די איינוואַנדערונג זייט די אויגוסט־געשעהענישען.

7) זייט די אויגוסט אונרוהען זיינען אָנגעקומען קיין ארץ־ישראל אַנ'ערך 5000 יודישע איינוואַנדערער, מעהרסטענטיילס חלוצים אויף צערטיפיקאַטען פון דער יודישער אַגענץ, די איינוואַנדערער איז געלונגען אהן שום שוועריגקייטען צו בעשעפטיגען אין דער ערשטער רייהע אין די פּלאַנצונגס־קאָלאָניעס. ווי בעקאַנט, האָט די רעגירונג אָבגעשטעלט די שוין־ערטיילטע צערטיפיקאַטען פאַר'ן לויפענדען האַלב־יאָהר, חוץ די 950 צערטיפיקאַטען, וועלכע זיינען שוין פריהער געגעגעבען געוואָרען אַלס פאַרשוס.

די פראַגע פון איינוואַנדערונג פון תימנ'ער און רוסישע יודען.

8) די עקזעקוטיווע האָט אַרויסגעשיקט קיין אַדען (אַראַבישער האַלב־אינזעל) די ה״ה אַגראָנסקי און טאַביב מיט דער אויפגאַבע אויסצופאָרשען די אויסוואַנדערונגס־בעדינגונגען פון די תימניער יודען איבער אַדען קיין ארץ־ישראל. די דעלעגאַטען האָבען פאָרגעלעגט דער עקזעקוטיווע אַ בעריכט וועגען דער לאַגע פון די פּליטים אין אַדען און וועגען דער מעגליכקייט אַי־בערצופיהרען זיי קיין ארץ־ישראל ווי אויך זייערע פאָרשלאַגען וועגען דער פראַגע. די עקזעקוטיווע האָט זיך אויך בעמיהט צו ערלייכטערן די בעדינגונגען פון דער אויסוואַנדערונג פון רוסלאַנד. אין דער צוקונפט וועלען די אויסוואַנדערער פון רוסלאַנד בעקומען די צערטיפיקאַטען און וויזעס דורך דעם בריטישען קאָנסול אין מאָסקווע און וועלען שוין נישט זיין געצוואונגען צו דעם צוועק צו פאָהרען קיין קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

סאַניטאַרע לאַגע און וואוינונגס־בוי

9) כדי אויסצופאָרשען די סאַניטאַרע און וואוינונגס־בעדינגונגען אין די גרויסע פּלאַנצונגס־קאָלאָניעס פון שומרון און יהודה, וועלכע פלעגען אויפנעמען אַ גרויסען טייל פון די איינגעוואַנדערטע חלוצים, האָט די עקזעקוטיווע אַרויסגעשיקט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וועלכע האָט געמאַכט איהרע פאָרשלאַגען וועגען סאַניטאַרע מאַסמיטלען ווי אויך וועגען וואוינונגס־בוי. נאָכדעם ווי די עקזעקוטיווע האָט שוין אין די דאָזיגע קאָלאָניעס אויפגעבויט היי־יאָהר 11 הייזער און 15 באַראַקען איז איצט ווידער בעשטימט געוואָרען אַ נייע געלד־סומע אויף צו פאַרשאַפען געהעריגע וואוין־מעגליכקייטען פאַר די נייע איינוואַנדערער.

אַ דריטעל פון ישוב בעשטעהט פון לוין־אַרבייטער.

10) די עקזעקוטיווע האָט דורך איהר סטאַטיסטישע אָבטיילונג, טיילווייז געמיינזאַם מיט דער אַלגעמיינער יודישער אַרבייטער אָרגאַניזאַציע (התדרות העובדים) דורכגעפיהרט אין חודש מערץ אַ רייהע וויכטיגע סטאַטיסטישע צעהלונגען. עס איז פאָרגעקומען אַ צעהלונג פון אַלע לוין־בעקומענדע (אַרבייטער און אַרבייטערינען, לעהרער און לעהרערינען, קינדער־גערטנערינען, בעאַמטע, אָנגעשטעלטע, קראַנקען־שוועסטער אָנגעשטעלטע דאָקטוירים א. א.) עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זייער צאָהל בעטרעפט כמעט 25,000 פערזאָן. צוזאַמען מיט פאַמיליעס אַנ'ערך 50,000 פערזאָן ד. ה. כמעט אַ דריטעל טייל פון יודישען ישוב אין ארץ־ישראל. עס זיינען ווייטער דורכגעפיהרט געוואָרען צעהלונגען פון דער יודישער אינדוסטריע און יודישען האַנדווערקער אין ארץ־ישראל ווי אויך פון די לאַנדווירטשאַפטליכע זידלונגען פון דער יודישער אַגענץ, וואָס זיינען געגרינדעט געוואָרען מיט דער הילף פון קרן־היסוד. דער רעזולטאַט פון דער ערשטער איז זיינען שוין פאַרעפענטליכט געוואָרען. די אַנדערע וועלען איבערגעגעבען ווערען דער עפענטליכקייט נאָכדעם ווי זיי וועלען זיין בעאַרבייט.

גינסטיגע אַרבייטס־לאַגע

11) די סטאַטיסטישע אויספאָרשונגען האָבען אויפסניי אַרויסגעוויזען, אַז די אויגענבליקליכע אַרבייטס־לאַגע אין ארץ־ישראל איז אַ גינסטיגע. די צאָהל יודישע אַרבייטסלאָזע בעטרעפט העכסטענס 500. אין די שטעט, בעזונדערס אין ירושלים, איז די בוי־בעוועגונג צימליך גרויס. און בעשעפטיגט אַנ'ענטשפּרעכענד, גרויסע צאָהל יודישע אַרבייטער. דערפון זיינען צ. ב. בלויז אין ירושלים בעשעפטיגט זיך העכער 1300 אַרבייטער ביי בוי־אַרבייטען. אויך אין די פּלאַנצונגס־קאָלאָניעס וואו עס איז איצט צוליב דעם „א. ג. טויטען־סעזאָן" פאַרהאַן אַ געוויסע צאָהל אַרבייטס־לאָזע, איז די לאַגע דורכאויס צופרידענשטעלענד. די ווין און מאַנדלען־זאַמלונג, וועלכע הויבט זיך אָן שוין אין קורצען און אַנדערע אַרבייטען וועלען ווירער אָבסאָרבירען אַלע אַרבייטס־בעדינגונגען ־דאַגעגען קאָן דאָס נישט געזאָגט ווערען וועגען די עפענטליכע אַרבייטען, וועלכע די רעגירונג האָט דורכגעפיהרט און ביי וועלכע עס זיינען אַלצט בעשעפטיגט נאָר 220 יודישע אַרבייטער, דערפון 90 ביים בוי פון חיפה'ער פאָרט.

אַרביטראַזש איז סכסוכים צווישען אַרבייטס־געבער און אַרבייטס־נעמער.

12) אַ דאַנק דער אינטערווענץ פון דער עקזעקוטיווע איז געלונגען צו פאַרענדיגען דעם סכסוך, וואָס איז אויסגעבראָכען אין כפר־סבא צווישען אַרבייטס־געבער און אַרבייטער דורך אַנ'אָבמאַך, וואָס איז גילטיג ביז דעם 1. יאַנואַר 1931. אין דער צווישענצייט ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען שליסען אַנ'ענדגילטיגען אָבמאַך פאַר דער פאַרשטאַרקונג פון אַרבייטס־פרידען אין לאַנדעס האָט אַ גרויסע בעדייטונג, וואָס די אונטערהאַנדלונגען, וועלכע ווערען שוין אַ לאַנגע צייט געפיהרט צווישען די פּלאַנצער און די יודישע אַרבייטער וועגען גרינדען אַ פּאַריטעטען אַרבייטס־ביוראָ האָבען אין די לעצטע וואָכען געגעבען אַ פּאָזיטיווען רעזולטאַט און אַ דאַנק דעם זיינען געשלאָסען געוואָרען אָבמאַכען צווישען ביידע צדדים אין מגדיאל און רעננה און עס זיינען געשאַפען געוואָרען פּאַריטעטע אַרבייטס־ביוראָ'ס. די אַרבייטס־ביוראָ'ס ווערען אָנגעפיהרט דורך פאַרטרעטער פון ביידע צדדים ווי אויך דורך אַ נייטראַלען דריטען מיטגליד, וואָס ווערט געוועהלט דורך זיי ביידע געמיינזאַם, עס ווערט חוץ דעם געשאַפען אַלס די העכסטע אינסטאַנץ אַ צענטראַלע אַרבייטס־ביוראָ צו וועלכען עס געהערען פאַרטרעטער פון דער עקזעקוטיווע און פון ועד־הלאומי.

פאַרשטאַרקטע בילדונגס־טעטיגקייט: 12,000 שילער.

13) הגם אין צוזאַמענהאַנג מיט די אונרוהען זיינען ה. י. געשלאָסען געוואָרען איניגע שולען, וועלכע קענען געעפענט ווערען ערשט נאָכ'ן ווידער אויפבוי, האָט זיך דאָך פאַרגרעסערט הן די צאָהל שולען, וואָס אונטערליגען דער יודישער אַגענץ ווי אויך די צאָהל שילער. בעת אין פאָריגען יאָהר האָבען אין 227 לעהר־אַנשטאַלטען געלערנט 19,500 שילער, בעטרעפט ה. י. די צאָהל שילער אין די שולען פון דער יודישער אַגענץ — 21,000 און די צאָהל לערן־אַנשטאַלטען 230. פון די דאָזיגע 21,000 שילער בעזוכען 4,650 קינדער־גערטען, 13,700 — פאָלקס־שולען, 1,465 געהען אין מיטעל־שולען, 926 שטודירען אין לעהרער־סעמינאַרען און די איבעריגע אין פּראָפעסיאָנעלע און עהנליכע שולען, פון דער דאָזיגער צאָהל שילער פאַלט אויס 5000 אויף ירושלים, 7,300 — תל־אביב, 1,700 חיפה, 3000 — קאָלאָניעס אין יהודה, 750 — קאָלאָניעס אין שומרון, 1700 אין די זידלונגען אין עמק און גליל, די רעשט אין די איבריגע שטעט. די שולען פון דער יודישער אַגענץ בעזוכען 3,200 שילער, פון „מזרחי" — 6,300, פון דער יודישער אַרבייטער־שאַפט 1,500 שילער.

געזונדהייטס־אַרבייט. נייע קינדערהייזער.

14) אין די לעצטע חדשים איז פאָרגעקומען דער חנוכת־הבית פון צוויי יודישע קראַנקען־הייזער. דאָס צענטראַלע קראַנקען־הויז פון קופּת־החולים איז פון זיין פּראָוויזאָרישער געביידע אין עין־הרוד אַריבער אין נייעם הויז, וואָס געפינט זיך אין עמק צווישען עפולה און כפר־ילדים. דאָס פּעטער שווייצער קראַנקען־הויז פון דער „הדסה" אין טבריה האָט אָנגעהויבען זיין טעטיגקייט נאָכדעם ווי עס זיינען איינגעאָרדענט געוואָרען די אינערליכע איינריכטונגען פון זיין נייער געביידע אַ דאַנק דער סובסידיע פון דער יודישער אַגענץ. אין חיפה, וואו דאָס ביז איצטיגע קראַנקען־הויז פון „הדסה" האָט זיך געפונען אין אַנ'אונענטשפּרעכענדען און קליינעם לאָקאַל ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען צווישען דער „הדסה" און דער אָרטיגער יודישער קהלה וועגען אויפבויען אַ נייעם קראַנקען־הויז.

—:0:—

לאדזער טאגעבלאט

ד״ר רעדאקטאר יעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָװענד.
נישט פעטעמפּלטע מאנוסקריפּטען װערען נישט צוריקגעשיקט

...יסטענד און נישט קלוג

קערען אײנפּלוס פונ׳ם געגנער. לאזט מען זיך נישט אראפּ נודריגער. די פּאָ־ליציי איז בלי ספק א גאנץ געעהרטע אינסטיטוציע. זי האט אָבער איר נעסט נישט געבויט אויף די סאמע שפּיצען.

ובכן? אָט, פּשוט: דער רעגירונגס־לאגער האט פון אלע מעגליכע אופנים פון רעאגירען אויפ׳ן קראקאװער קאנג־רעס, אויסגעװעהלט דעם אומגליקליכ־סטען.

און עס איז דאך למשל געװען אזא מעגליכקייט: אנערקענען דאס און װאס דער קאנגרעס איז געװען גערעכט, אנהויבען א נײע ערא. א נאטירליכע צו־זאמענארבייט פון בײדע מלוכה־מאכ־טען, פון סײם און דער רעגירונג. פאר־האן דאך אויך דער װעלט אזא מיטעל אפּצוטױשען דעם שונא: מען נעהמט בײ אוהם צו די בארע פון דער מאשין, מען נעהמט איהם פשוט צו די סיבה צו בעקלאגען זיך. דאן קאן מען באלד דערזעהען, װאס איז די דאזיגע טענות איז ריכטיג און װאס נישט. און אונזער פאל װאלט מען למשל דערזעהן, אז דאס בעקלאגען זיך איז ריכטיג נאר בלױז אויף דער רעגירונג, אָבער נישט אויפ׳ן פּרעזידענט, װעלכען די קאנסטי־טוציע און יעדער געזונדער בר־דעת האט בעפרייט פון פערענטװארטליכ־קייט. דער בײשפּיל פון מילעראנ׳ען, װעלכען מ׳האט גערופען צו רעזיגנאציע, הינקט א שעהן ביסעל אונטער. דארט איז עס װירקליך געגאנגען און א פּאר־טייאישען פּאליטיקער, װאס האט אפילו בעת דער פּרעזידענטור געמאכט זײן פּארטיי־פּאליטיק...

װאוקס פון דער יודישער קאאפּעראטיװער בעװע־גונג אין פּױלען

לעמבערג (יטא) די טעג איז דא פּארגעקומען א זיצונג פון ראט און פון פער־װאלטונג פון אלגעמײנעם יודישען קאאָ־פּעראטיװען פערבאנד. דער פּרעזעס פון פערבאנד דעפּ. ד״ר ה. ראזמארין האט געהאלטען אַן אויספיהרליכען רעפעראט װעגען דער אינטערנער קאאָפּעראטיװער לאגע אין לאנד...

...אויף דער זעלבער זיצונג זענען בעשטע־טיגט געװארען העכער 20 נײע קאאָפּע־ראטיװע געזעלשאפטען אלס מיטגלי־דער פון פערבאנד.

אין ירושלים פּעהלט װאסער.

ירושלים. (יטא) צוליב׳ן מאנגעל פון װאסער װערט אויצט, אנשטאט יעדע 24 שעה, צוגעשטעלט די ירושלים׳ער אײנװאױנער װאסער יעדע 48 שעה.

—=0§0=—

דעפּ. ראזמארין אין דער פּױלישער דעלעגאציע

אויפ׳ן 26-טען קאנגרעס פון דער אינטערפּארלאמענטארישער אוניע.

װער װעט געװעהלט װערען אויפ׳ן אָרט פון פערשטארבענעם ד״ר רייך.

גענף. (יא) פון 16. ביז׳ן 22. יולי 1930 װעט פּארקומען, װי בעקאנט, אין לאנדאן דער 26-טער קאנגרעס פון דער אינטערפּארלאמענטארישער אוניע...

...אויף א פּרעסע אויפנאהמע, װעלכע איז פּארגעקומען בײ ד״ר לאנגע האט ער אויף א פראגע פון יט״א פּארשטע־הער געזאגט, אז אויפ׳ן אָרט פון פער־שטארבענעם ד״ר רייך איז נאך דער־... זיך געפינען ד״ר ראזמארין.

—=0§0=—

שאפט ארבייט פאר די אביטור־יענטען פונ׳ם יודישן טעכניקום!

צו די יוד. געזעלשאפטליכע טוער און ראטמענער פון די שטאט־ראטען און קהלות

ד. געזעלשאפט „ארט" געשאפען א רײ־הע האך־שולען, א בכבוד׳ינען ארט צװי־שען זײ פערנעמט דער װילנער יודישער טעכניקום, די אײנציגע אין פּױלען יו־דישע מיטעל־טעכנישע שולע.

דער װילנער טעכניקום בײ „ארט" האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו גע־בען די שילער א טעכנישע אויסבילדונג, צו דערפיהרען זײ דערבײ צו אזא מדרגה, אז זײ זאלען קאנען זעלבסט־שטענדיג ארבײטען און פאבריקען...

...„ארט", אויפזיכטס־ראט פון װ. יוד. טעכניקום, פּראגראמישער ראט פון װ. יוד. טעכניקום.

די גאנצע קארעספאנדענץ בעטען מיר צו אדרעסירען:

Technikum Wileńskie Wilno, Gdańska 3. dla Koła abiturjentów

רוסלאנד װאקסט אינדוסטריעל

אבער עס װאקסט אויך דער דוחק אין פּראדוקטען

די „אטשערעדן" אויף ארטיקלען פאר׳ן טאג־טעגליכען געברויך.—די רעגירונג האפּט אויף א געדעטעניש.

(א בריף פון מאסקװע) — פון ב. סמאלאר

װען מען פּארט אװעק פון מאסקװע אויף א פּינף זעקס װאכען און מען קומט נאכדעם צוריק, זעהט מען ערשט דאן, װי מאסקװע װאקסט...

(ענדע זײט 6)

...ד״ר יהושע מהאי.

א טשעקאװע מעשה מיט 2 גראשן...

מען װונדערט אנגעשריבען א מגילה און מ׳האט די 2 גראשען צװאמען מיט די בירא־קראטישע...

ראובן ברײנינס נײע נסיעה קײן רוסלאנד

װאס שרײבט װעגען דעם דער קאמוניסטישער „אקטיאבר"

לאָדז 10 יולי 1930.
זון אויפג. נג: 3.25
זון אונטערג. אנג: 7.50
דאָנערשטאָג י"ד תמוז תר"ץ פ' בלק

טאָג-כראָניק

אומזאץ-שטייער

(ב) דעם 15. ד. ח. ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין פון איינצאהלען דעם שטייער פון אומזאץ, וואס די האנדעלס פירמען פון דער 1. און 2. קאטעגאריע זאָלען געמאכט אין חודש יוני. דער זעלבער טערמין גילט אויך פאר די אינדוסטריע אונטערנעהמונגען פון 1 ביז 5. קאטעגאריע, וועלכע פיהרען האנדעלס-ביכער.

דעם זעלבען טאג ענדיגט זיך אויך דער טערמין פאר איינצאהלען די קאנ-טא פון אומזאץ-שטייער פאר'ן ער-שטען קווארטאל פון 1930 און דער הויך פון 1 פינפטעל קוואטע, וואס איז אויסגערעכענט געווארען אין יאהר 1929 פאר די האנדעלס- און אינדוס-טריע אונטערנעהמונגען, וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס-ביכער.

אין הערבסט זאל די לאגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע בעסער ווערען

דערווייל איז קענטיג א קליינע אויפלעבונג נאר אין דער זייד- און טריקאטאזש-אינדוסטריע

אויב מיר מיינען, אז דער מצב אין דער טעקסטיל אינדוסטריע בײַ אונז איז אמשלעכטסטען, איז עס א טעות. מיר קענען זיך טרייסטען, אז אין אנ-דערע אינדוסטריען איז עס נאך ערגער. אזוי זאגט די סטאטיסטיק. די בוי-און מעטאל-אינדוסטריען פיהלען נאך א סך מעהר דעם קריזיס. די טעקסטיל-אינדוסטריע געהט ערשט אויפ'ן דריטען פלאץ.

לויט די סטאטיסטישע ציפערן, שטעלט זיך פאר דער איצטיגער מצב אין דער טעקסטיל אינדוסטריע אזוי: פון 625 טעקסטיל-אונטערנעהמונגען אין פוילען, האבען הונדערט אפגעשטעלט די ארבייט. די איבריגע האבען רעדוצירט די צאהל ארבייטער און די ארבייטס שעה'ן; פון 140 טויזענד טעק-סטיל-ארבייטער, וועלכע זענען פאר-א-יאהרען געווען בעשעפטיגט, ארבייטן איצט נאר 111 טויזענד. בעת נאר א העלפט פון דער צאהל ארבייט די גאנ-צע וואך איבער 22 טויזענד טעקסטיל-ארבייטער זענען נאר בעשעפטיגט צו 2—3 טעג אין דער וואך.

אבער לאמיר האפען — דאס איז דאס איינציגע, וואס איז אונז פארבלי-בען — אז אין הערבסט — נאָכ'ן שנות — וועט די אלגעמיינע עקאנאמי-שע לאגע אין לאנד זיך פארבעסערען און במילא אויך דער מצב אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע. א גרונד צו האפען איז אלענפאלס דא, מחמת קיין איבערפלוס אין טעקסטיל-סחורות, ווי עס איז למשל אין דייטשלאנד און אין ענגלאנד איז בײַ אונז נישטא. און זאלען זיך נאר אביסעל די צייטען פארבעסע-רען וועלען די פאבריקען אנהויבען אר-בייטען אויף דער גאנצער פארע.

* * *

(ב) דערווייל מערקט זיך א געוויסע אויפלעבונג נאר אין דער זייד אינדוס-טריע און אין צוזאמענהאנג דערמיט א דוחק אין זייד-גארן. דער פרייז פון קונסט-זייד איז אין דער לעצטער צייט געהעכערט געווארען אויף 5 פראצענט. א בעדייטענדע אויפלעבונג קומט איי-פאר אין דער טריקאטאזש-בראנזשע און עס איז פארגעזעהן, אז אין אנהויב ווינטער-סעזאן וועט דאס ארטיקעל אויספעהלען.

די בעסטע קאניונקטור איז איצט אויף באוועל, ווייל דער פרייז פון רוי-הען באוועל איז געפאלען אין דער צייט ווען דער אויסגעארבייטער גארן פון באוועל האלט זיך בײַם פריהערדי-גען פרייז.

דעלעגאציע פון פאביאניצער קר.-קאסע קיין סאוויעט-רוסלאנד

א דעמאנסטראטיווער פארשלאג

(ב) די רויטע פראקציע אין דער פאביאניצער קראנקען-קאסע האט אויף דער נעכטיגער פערוואלטונגס-זיצונג אריינגעטראגען א פארשלאג ארויסצו-שיקען א דעלעגאציע קיין סאוויעט-רוסלאנד, וועלכע זאל האבען די אויפ-גאבע צו בעקענען זיך מיט די דאר-טיגע קראנקען-קאסעס. דער פאר-זיצענדער האט דעם דעמאנסטראטי-ווען פארשלאג נעבער צוגענומען דאס ווארט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון די פאפיר-סוחרים-דעטאליסטען

פון 1. יולי אן איז פאר אלע דעטאל-סוחרים פון דער פאפיר-בראנזשע פער-פליכטענד אנ'איינהייטליכער צייגניק, וועלכער איז צוזאמענגעשטעלט געווא-רען דורך דעם לאנד-פערבאנד פון די פאפיר-סוחרים אין פוילען.

אין שייכות דערמיט קומט פאר היינט דאנערשטאג האלב 9 אווענד אנ'אלגע-מיינע פערזאמלונג פון אלע פאפיר-סוחרים אין לאקאל פון פעראיין פון די פאפיר-סוחרים דעטאליסטען.

פון לאָדזער האנדעלס-געריכט

—:0:—

באנקראטען און רעגולאציעס

(5) אויף דער לעצטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט זענען בעטראכט געווארען פאלגענדע ענינים:

דער פירמע „ברידער גרינשטיין" און איהר איינגענטימער אליעזר און משה גרינשטיין איז ערקלערט געווא-רען אנ'אופאדלאשטש. די פירמע האט גע-האט א געשעפט פון בוי-מאטעריאלען: פאפע, סמאלע, קאלך און צעמענט אויף בזשעזשינער 76. לעצטענס האבען די גרינשטיינס גענומען סחורה פאר 10 טויזענד זל. און געלאזט אלע וועקסלען צום פראטעסט, אויסלעדיגענדיג דאס גע-שעפט פון סחורה. דאס געריכט האט זיי ערקלערט אנ'אופאדלאשטש און די ברידער גרינשטיין געהייסען איינזעצען אין ארעסט פאר בעזווילונגען באנ-קראט.

* * *

דעם 26 אפריל איז ערקלערט געוואָ-רען אנ'אופאדלאשטש דעם יובילער שמואל גערבער. איצט איז אבער פעסט געשטעלט, אז שמואל גערבער האט גע-האט א שותף, זיין ברודער יחיאל. דאס געריכט האט דעריבער בעשלאסען צו ערקלערען יחיאל גערבער'ן אנ'אופאד-לאשטש און איהם איינצוזעצען אין ארעסט.

* * *

דעם 22. מערץ איז דר סוחר אב-רהם איצקאוויטש פון לעשנא 3 גע-שטעלט געווארען אונטער א „נאדזאר". איצקאוויטש האט זיך איצט געוואנדען נאך א רעגולאציע-אפמאך. ער ער-קלערט, אז זיינע האפנונגען אויף צו מאכען געלד פון די סחורות, וואס ער האט אויפ'ס לאגער האבען זיך אויסגע-לאזט מיט גארנישט צוליב דעם אלין דויערנדען קריזיס. א חוץ דעם ווערט די סחורה אלין ביליגער און ביליגער. און די אינקאסע פון די אפענע ח'בות און פון פראטעסטירטע וועקסלען קומט זעהר שווער אן. דעריבער מוז ער דורכ-פיהרען א רעגולאציע אפמאך אויף 40 פראצ. אין משך פון א יאהר אין צוויי גלייכע האלב-יעהרליכע ראטעס. די ער-שטע ראטע זאל זיין צאהלבאר אין א האלב יאהר ארום. דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט

* * *

דאס געריכט האט אויך בעשטעטיגט א רעגולאציע-אפמאך פון דער פיר-מע „לעדער און היימאן", פאנסקא 12/14, וועלכע שטעהט אונטער אנ'אויפזיכט. די דאזיגע פירמע איז איינע פון די גרעסטע לאדזשער אפּרעטורען און פארבערייען. זי עקזיסטירט פון יאהר 1896. דעם 15. אפריל האט די פירמע בעקומען א „נאדזאר" אויף 3 חדשים.

צוליב דעם פערשטארקטען קריזיס האט די פירמע אין משך פון די דריי חדשים נישט געקאנט סאנירען איהרע געשעפטען, טראץ דעם, וואס זי האט בעוויזען אפצוצאהלען 600 טויזענד זל. חובות. געפינט זיך אבער נאך אלץ די פירמע אין א זעהר בעדראהטער לא-גע. די פירמע איז צוליב דעם ארויסגע-טרעטען מיט א בימע וועגען א רעגולא-ציע-אפמאך. די חובות וויל זי רעקען אויף גאנצע 100 פראצענט נאך אויס-צוצאהלען אין 3 ראטעס. די ערשטע ראטע, 25 פראצ. וועט ווערען אויסגע-צאהלט אין א יאהר ארום. די צווייטע ראטע פון 25 פראצ אין אנדערטהאלבען יאהר ארום און די דריטע ראטע — 50 פראצ. — אין 2 יאהר ארום.

דאס געריכט האט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע אפמאך.

* * *

דאס געריכט האט אויך בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך פון דער פירמע „אונגאצי היימאן און קאמפ." טעקסטיל-פאבריקאנט אויף טאניושקי 3.

די דאזיגע פירמע איז פערבונדען מיט דער אויבענדערמאנטער אפּרעטור און זי האט אין דעם זעלבען טאג, וואס יענע בעקומען א „נאדזאר". דער פראי-עקט פון אפמאך זעהט פאר א רעגולא-ציע פון 70 פראצ. צו צאהלען אין דריי ראטעס. 25 פראצענט אין 10 חדשים ארום, 20 פראצ. אין 17 חדשים ארום און די לעצטע 25 פראצ. אין 2 יאהר ארום. דאס געריכט האט די רעגולאציע בעשטעטיגט.

—0§0—

Dr. JÓZEF LIEBESKIND
Marienbad Dom Hungarja

אלעקסאנדערער רבי פאהרט היינט אפ קיין מאריענבאד

היינט 2.40 בייטאג פאהרט אפ פון לאדזער פאבריקס-באהן דער אלעק-סאנדערער רבי שליט"א קיין מאריענ-באד. אונטערוועגס וועט דער רבי זיך אין ערגעץ נישט אפשטעלען.

אפשפארונגען אין קראנקען-קאסע

געשלאסען א רייה וויכטיגע אפטיילונגען

(§) ווי מיר האבען שוין געמעלדעט, איז געשלאסען געווארען דער ווענעראלאגישער אמבולאטאריום בײַ דער קראנקען-קאסע. היינט ווערט פון דער רעגירונגס-קאמיסאר ד"ר [illegible]ושאנסקי געשלאסען אויף 2 חדשים דער פיזיקאליש-טעראפּישער אינסטיטוט, די רענטגענאלאגיע און די קווארץ-לאמפען אפטיילונג. צווישען די פערזאנאל אין דער קראנקען קאסע האט דאס ארויסגערופען א גרויסע אויפרע-גונג, ווארום פון די דאזיגע אפטיילונגען האבען געגעסען עטליכע טויזענד פער-זאן.

די דאזיגע ווייט-געהענדע אפשפארונ-גען וועלען זיך מוזען זעהר פאטאל אפרופען אויפ'ן געזונט פון די פערזי-כערטע, פאר וועלכע די קאסע איז דאס איינציגע היילונגס-ארט.

אין טעאפילאוו שאפען פרויען א קאמיטעט צו העלפען די תלמוד תורה אין קאלי

שוין זייט א לאנגע צייט עקזיסטירט א תלמוד תורה אין קאלע (הינטער קאבא-לוטעק) וואו ס'לערנען בערך 100 קינדער פון קאלע און אומגעגענד. דער עקאנא-מישער מצב פון דער תלמוד תורה איז אבער א קריטישער. כאטש זומער צייט, ווערען אין אלע ענינים אויף די ארימע דאשעם געמאכט נדרים למובת דער תלמוד תורה. די קינדער, וואס לערנען דארט, זענען ס'רוב פון גאר ארימע על-טערן און זיי געהען אין שרעקליך צו-ריסענע בגדים, מע'סטענטייל אויך אן שיך און הונגעריגע דערצו.

פערגאנגענעם זונטאג האבען מעהרערע יודישע פרויען, וואס וואוינען אויף זומער וואוינונגען אין טעאפילאוו, גע-מאכט א בעזוך אין דער דאזיגער תלמוד תורה.

און דאס בילד פון די ארימע, אפגע-ריסענע קינדער האט געמאכט אויף זיי א ערשיטערנדען איינדרוק: באלד דערויף האבען זיי בעשלאסען צו רופען א פרוי-ען פערזאמלונג, צו פעראינטערעסירען די לעבענסשיקעס מיט'ן גורל פון די נויט לײַדענדע קינדער. די דאזיגע פערזאמ-לונג איז פארגעקומען אין טעאפילאוו, אין דער ווילע פון ש. מאראקא און זי איז געווען צאהלרייך בעזוכט פון פרויען און מענער.

אלע אנוועזענדע פרויען האבען זיך בעשטייערט מיט וואכען געלד, ווי אויך מיט אנ'איינמאליגער שפענדע.

צום סוף איז בעשטימט געווארען א קאמיטעט וואס זאל זיך פערנעמען מיט געלד זאמלונגען.

1 חודש תפיסה פאר מוציא שם רע זיין אויף א כשר'ע צנועה

(ב) א געוויסע אורענא זשמודזשינ-סקא האט פערקלאגט איינעם רישארד לאנגינסקי, אז ער איז אויף איהר מוציא שם רע, דאס זי טאנצט א גא-קעטע אין דער געזעלשאפט פון מענער און פיהרט זיך בכלל נישט אויף צניעות-דיג. דאס געריכט האט לאנגינסקי'ן פער'משפט אויף 6 חדשים תפיסה. ער האט אפגעגעבען אן אפעלאציע אין קרייז געריכט וואו מען האט איהם פערקלע-נערט די שטראף אויף 1 חודש.

גנבים זארגן זיך שוין אויף ווינטער...

(§) אין אפענגענד'ס פוטער-גע-שעפט אויף זאוואדזקא 1 זענען געקומען אריינגעקומען 2 יונגע לייט און זיך גע-הייסען ווייזען פוטערלעך. זיי האבען בעקוקט פערשידענע פוטער-ווארג אבער ענקויפט האבען זיי גארנישט.

נאך זייער אוועקגעהן האט ה' אפענ-גענד בעמערקט, אז עס פעהלט איהם סחורה פאר 3000 זל' די זאך איז אי-בערגעגעבען געווארען צו דער פאליציי.

טראצקי'ס לעבענס-בעשרייבונג און וואס מען לערנט פון איהר

פון אב. כאהאן

3.

א מעשה מיט א קוה

אין איין פלאץ — אויך אין דעם ער-שטען באנד — דערצעהלט טראצקי א געשיכטע מיט א קוה. די קוה האט גע-הערט צו אנ'ארימען פויער, א שכן פון זיין פאטער'ס רייכען פארם. זי איז פער-קראכען אין דעם פאטער'ס פעלדער און זיך מכבד געווען מיט א גוטען מאל צייט. מען האט די קוה געכאפט און פערנומען. דער ארימער פויער איז גע-קומען צו לויפען א צושראקענער, און געבעטען מען זאל איהם אפגעבען זיין בהמה. טראצקי'ס פאטער האט געפא-דערט צעהן רובעל ענטשעדיגונג. טראצ-קי, וועלכער איז דאן נאך געווען א יונ-געלע האט זיך צעוויינט. דער פאטער האט בעמערקט זיינע טרעהרען און פער-שטאנען וועגען וואס ער וויינט. ווארום ער האט געוואוסט, אז זיין זוהן האט א ווייך הארץ און קאן נישט פערטראגען קיין עולות. אלזא האט ער די קוה בע-פרייט און בײַ דעם פויער די צעהן רו-בעל נישט גענומען.

איך בין איבערצייגט, אז די מעשה-לע איז ריכטיג, ווי טראצקי גיט זי אי-בער. איך גלויב אבער, אז ווען טראצקי וואלט געהאט א ביסעל מעהר טאקט, וואלט ער זי נישט אריינגעשטעלט אין זיין לעבענס-געשיכטע. ווארום אין סא-וויעט-רוסלאנד זענען פאראאן צעהנדלי-גער און הונדערטער טויזענדער פויע-רים, בײַ וועמען מען נעהמט צו די קוה, די פערד, די הייזער, פאר שטייער אדער פאר „פערברעכענס" נעגען דער סא-וויעטען-מאכט. וועגען יודען, וועלכע מען טרייבט ארויס פון זייערע היימען, וועלען מיר שוין דא נישט רעדען. ווא-רום א יודישער קרעמערל, וועמענס קא-פיטאל בעטרעפט דרייסיג-פערציג רובעל, ווערט דאך בעטראכט פאר א בורזשוא. איהם מוז מען אלזא פערטוליגען. וואס איז אבער מיט די אונגעצעהלטע פויע-רים, בײַ וועמען מען נעהמט צו די פערד מיט די קוה, אלץ, וואס זיי הא-בען זיך ערווארבען מיט שווייס, בלויז דערפאר, ווייל זיי ווילען נישט פאלגען סטאלינ'ס פלאן איבערגעאכט צו ברענ-גען סאציאליזם אין די דערפער?

וועט דער לעזער אפשר מיינען, אז דאס אלץ קומט פאר נאר איצט, ווען סטאלין איז דער הערשער און טראצקי ווערט ערקלערט פאר א קאנטר-רעוואלו-ציאנער? איז דער ענטפער, אז ווען טראצקי איז געווען אויפ'ן טראהן, זע-נען אזעלכע מערדערייען אויך פארגע-קומען אויף טריט און שריט. וואס אנ-בעטרעפט הארצלאזיגקייט און מער-דערלישקייט, האט טראצקי דאס בעווי-זען נישט א האר ווייניגער, ווי סטאלין און אפשר נאך מעהר אויך. דער פאקט איז, אז טראצקי איז איינער פון די בלוטדורשטיגסטע צווישען די, וואס האבען זיך גענומען פערניכטען דעם קאפיטאליזם און איינפיהרען סאציא-ליזם מיט פייסטאלעטען. אלזא, וואלט געווען א סך טאקטפולער פון זיין זייט, ווען ער וואלט די דערמאנטע קוה געלא-זען צו רוה.

אין זיין ערשטען באנד זענען פאר-האן עטליכע שטעלען, וואו ער זאגט אויסדריקליך, אז די הויפט-אורזאכע, וואס האט איהם געבראכט צום סאציא-ליזם און צו דער רעוואלוציע איז דאס, וואס פון קינדהייט אן האט ער נישט געקאנט פערטראגען קיין אונגערעכטיג-קייט און קיין בארמלאזיגקייט.

אלזא, סאוויעט-רוסלאנד און טראצ-קי'ס ראלע אין איהר איז אנ'אפענער בוך און דאס איז א בוך געדאר פון בארמ-לאזיגקייט, א בוך פול מיט בלוט-בע-פלעקטע בלעטער.

דערצעהלענדיג, ווי סטאלין האט זיך ספראוועט מיט איהם און מיט זיינע אנ-הענגער, דערצעהלט טראצקי וועגען די פיל טראצקיסטען, וועלכע מען האט פערשיקט אין סיביר, פערמוטשעט, גע-טריבען צו וואנזין אדער צו זעלבסט-מארד, און דערבײַ דערמאהנט ער זיך נישט ווילענדיג אן דעם פאקט, אז טראצקי'ס אייגענע קאריערע אין רוס-לאנד אלס הערשער איז פול מיט עהנ-ליכע מערדערייען און מיט נאך ער-גערע.

איך געדענק, ווי לעזענדיג פערשידע-נע בעריכטען וועגען דעם, וואס ער האט אפגעטון, ווען ער און לענין זענען גע-ווען די פיהרער פון דער סאוויעטישער רעגירונג, פלעגען פיל פון אונז בעמער-קען:

„מיר יודען בערימען זיך דאך, אז מיר זענען א פאלק פון רחמנים בני רחמנים. אט איז דאך טראצקי אונזער איינגען פלייש און בלוט. פון וואנען נעהמט זיך צו איהם אזא הארצלאזיג-קייט, אזא בלוט דורשט?

ספעציעל געדענק איך, ווי מען האט וועגען דעם גערעדט, בעת מען האט גע'משפט די סאציאליסטען-רעוואלוציאנע-רען אין מאסקווא. טראצקי האט דארט דאן געהאלטען רעדעס אויף די גאסען, געבראנדעוועט, געפאדערט נישט אנ-דערש, ווי טויט-שטראף פאר זיי.

אין זיין אויטא-ביאגראפיע זוכט ער די דאזיגע בלוט-דורשטיגקייט צו ער-קלערען טעאָרעטיש. אבער אויף מעא-רעטעווען" איז ער איבערהויפט נים קיין בריה.

עס ווענדעט זיך אלזא, ווער עס פא-דערט בלוט. אויב דאס איז סטאלין, איז דאס מערדעריי. אויב טראצקי, איז דאס „מארקסיזם".

אין איין פלאץ זאגט טראצקי אויס-דריקליך, אז א באלשעוויק איז מען פון געבוירענשאפט אן. עס איז א ספעציע-לער סארט מיט. דאס איז א מענש מיט א פעסטען כאראקטער, א וואסטקער יונגערמאן, אנ'אונערשראקענער און א פרינציפּען-טרייער. ער זאגט זאגאר, אז מען קאן א באלשעוויק דערקענען אויפ'ן פנים. אין בעצוג צו דעם דאזיגען זאג-דערבארען כלל מאכט דער אויבענדער-מאנטער סובאמלין א פערגלייך צווישען די באלשעוויקעס טראצקיסטען, וועלכע האבען פערראטען טראצקי'ן און געפא-לען סטאלינ'ען צו די פיס, ער זאל זיי מוחל זיין און בעקאנטע נישט-באלשע-וויקעס — סאציאליסטען-רעוואלוציאנע-רען און סאציאל-דעמאקראטען, ווי גאטץ, העגדעלמאן אדער מארטאוו — וועמען די באלשעוויקעס האבען פער-פייניגט צום טויט אדער וועמען זיי פיי-ניגען נאך עד היום און זיי, די געפיי-ניגטע נישט-באלשעוויקעס, שטעהען אלין אויס ווי אמת'ע העלדען און געבען זיך נישט אונטער.

דער ארגומענט איז אזוי ריכטיג, ווי ער איז גלענצענד, אבער צו וואס דאר-פען מיר געהען אזוי ווייט? טראצקי אליין שילדערט די באלשעוויקעס, וועל-כע האבען איהם פערראטען און די באל-שעוויקעס, וועלכע בעקעמפען איהם פון אנהויב אן. בײַדערליי שילדערט ער אלס משומדים, קאריערסיסטען, דעמאגא-גען און פיינלינגע. זיין ווערק ענטהאלט די בעסטע פראפאגאנדע נעגען זיין איי-גענעם באלשעוויזם מיט זיין דעמאגאגי-שער זעלבסט-רעקלאמע. מיט זיין גע-דיכטען נעץ פון סקאנדאליעזע ליגענס און אינטריגעס. מערדערייען און שווינד-לען בײַ זיך אין דער היים און דורך דעם דריטען אינטערנאציאנאל אין אלע אנ-דערע לענדער ווירקליך, ווען מען זאל גרינדען א ספעציעלע ארגאניזאציע צו ערקלערען דעם עולם. וואס פאר א פראק-טישער און מאראלישער באנקראט דער באלשעוויזם איז. דארף מען נישט הא-בען קיין בעסערען בוך דערצו ווי טראצ-קי'ס אויטאביאגראפיע.

געשריבען איז דאס בוך גלענצענד. טראצקי בעזיצט א מערקווירדיגען סטיל. נישטא קיין סך רוסישע שריפטשטעלער וועלכע בעזיצען אזא רייכע, אזא פיינע, אזא קרעפטיגע און בייגזאמע שפראך ווי זיינע. איינינגע קאפיטלעך, הויפטזעכ-ליך די, וואו ער בעשרייבט זיינע קינד-הייט-יאהרען, זענען ווירקליך פראכט-פול. סובאמלין אנערקענט אויך, אז טראצקי האט א פיינעם טאלאנט אלס שרייבער. דערבײַ בעמערקט ער אבער, אז דאס איז דער טאלאנט פון א פעליע-טאניסט און א פאמפלעטיסט, נישט מעהר און דאס איז אויך ריכטיג. אז טראצקי איז א מענש מיט גרויסע פעה-יגקייטען, זעהט מען פון דעם בוך, פונקט ווי מען זעהט דאס פון זיין קא-ריערע אלס דער הויפט-קאמיסאר פון קריגס-מיניסטעריום. פון דער מאסע איינצעלהייטען, מיט וועלכע די גאנצע וועלט איז בעקאנט און פון איינינגע איינצעלהייטען, מיט וועלכע די גאנצע זיין נייעם בוך אין בעצוג צו דער ראלע, וואס ער האט געשפּילט אין דער אר-מעע, האט מען פאר זיך א בילד פון א מאן מיט א ריזיגער, פייערדיגער ענער-גיע. מיט דער ענערגיע זיינער האט ער ארייגגעגאסען בעגייסטערונג אין צעהנ-דליגער רעגימענטען, וועלכע האבען פערלוירען דעם מוט. מיט דער ענערגיע און מיט דעם פייער האט ער פערוואנ-דעלט טרוסען אין וואטסקע יונגען. אין דער בעציהונג איז ער געווים א גאנץ אויסערגעוועהנליכער מענש. און ווען מען דערמאנט זיך נאך אן וועגען זיין טא-לאנט אלס רעדנער און אלס שרייבער, דאן קומט ווירקליך ארויס א בילד פון א מערקווירדיג פעהיגען, מוטיגען און קרעפטיגען מענשען

(דאס ווייטערע קומט)

נאר 12 יאהר געכאפט דעם מערדער פון אנ'עלענדער אלמנה אין דייטשלאנד

דער מערדער האט זיך די גאנצע צייט אויסבעהאלטן אין לאדז, וואו ער האט געפיהרט א וואוינונגס-פערמיטלונגס-ביורא

(§) דער לאדזשער פאליציי איז געלונגען צו ענטדעקן א מערדער, וואס האט מיט 12 יאהר צוריק אויסגעפיהרט א מארד אויבער אנ'אלמנה פון א דייטשען אפיציר אין א קליינעם שטעטעל אין דייטשלאנד. דעם מערדער האט מען די גאנצע צייט געזוכט אין גאנץ דייטשלאנד און פוילען, און ערשט איצט האט מען זיך דערוואוסט, אז דער מאן, וואס האט אויף זיין געוויסען דאס לעבען פון אנ'עלענדע פרוי איז א געוויסער וולאדיסלאוו פראק, א מענש, וואס שפילט א גאנץ אנשטענדיגע ראל ביי אונז אין לאדז, און האלט אויף א וואוינונגס-פערמיטלונגס-ביורא אויף אנדזשעיא 13.

די געשיכטע פונ'ם מארד שטעלט זיך פאר אזוי:

פראק איז א פוילישער בירגער. אין יאהר 1919 איז ער אנטלאפען פון קיעוו פון די באלשעוויקעס קיין פוילען. שפעטער האט ער אויסגעוואנדערט קיין דייטשלאנד, וואו ער האט בעקומען בעשעפטיגונג אין א גרויסער עלעקטרא-טעכנישע אונטערנעהמונג אלס וואך-שאר פערדינט האט ער זעהר גוט. געוואוינט האט ער ביי א געוויסער פרוי סימאן, וועלכע האבען שוין אלע געשריבען, אנ'אלמנה נאך א געפאלענעם דייטשען אפיציר.

אין א צייט ארום איז פראק געווארען ארבייטסלאז און ער האט דער פריי איינגעהערט צו צאהלען דירה-געלד. זי האט איהם איינגעקלאגט אויף אנ'עקס-מיסיע און מען האט איהם ארויסגעווארפען פון דער דירה.

אין א חודש צוויי ארום האבען זיך 3 פערמאסקירטע באנדיטען ארייננגע-ריסען און דער וואוינונג פון דער פרוי סימאן, און צושטעלענדיג איהר א רע-וואלווער צום קאפ, האבען זיי פון איהר געפאדערט געלד.

פרוי סימאן האט זיי אויס מיר'א, שטיל שהכנגענדיג אלץ אוועקגעגעבען. אין א געוויסען מאמענט איז איינעם פון די באנדיטען אראפגעפאלען די מאסקע פון פנים, און פרוי סימאן האט דערקענט איהר גאסט. סיפלעקטאקאר און פאר גרויס איבערראשונג האט זי גע-מאכט א געוואלד און איהם אנגערופען ביים נאמען.

ווען פראק האט דערזעהן, אז ער איז ענטדעקט, האט ער אין איהר ארייננגע-שאסען 2 קוילען און זי איז געווארען שווער פערוואונדעט. זי האט נאך גע-לעבט איין טאג, און אונטער דער צייט האט זי נאך געקענט בעווייזען צו זא-גען דער פאליציי, ווער עס איז איהר מערדער.

ווען די דייטשע פאליציי האט אנגע-הויבען צו זוכען פראק'ן, האט זי זיך דערוואוסט, אז ער איז ארויסגעפאהרען קיין פוילען. די דייטשע פראקוראטור האט באלד וועגען דעם מודיע געווען דער פוילישער פאליציי און זיי האט זיך אנגעהויבען א זוכעניש. נאך 10 יאהר האט מען איהם ניט געקענט געפינען. ביז ענדליך געלונגען פאר נאכט איז ער דערוויזשט געווארען.

א געשמדרטען און קומען האט מען איהם אפגעשיקט אין תפיסה פון וואנען מען וועט איהם אפטראנספארטירען קיין דייטשלאנד.

ווילנער... פאר פאבאראווע

(ח) דער וואיעוואדשאפט-אמט אין לאדז האט בעקומען פון אינערן-מיניסטער א צירקולאר, וואס האט א זעהר וויכטיגע בעדייטונג פאר פאבאר-פלוציטונגען, וועלכע האבען געענדערט זייער וואוין-ארט און זיי בעקומען אפט א „קארטע פאוואלאניע", וואס דינט גלייך צייטיג אלס באהן-בילעט, וואס איז אבער נישט ריכטיג אויסגעפיהלט געווא-רען. ד. ה. מיט אפאלשער אנגעגעבע-נער ארויספאהר-סטאציע, אזעלכע רעקומענדענטען וועל די באהן נישט נעמען אין אכט און דער פאבאראווע מוז זיך אין רעזולטאט צושטעלען צום מיליטער אויף זייגע אייגענע הוצאות.

לויט דעם דערמאנטען צירקולאר וועט יעדע גמינע האבען דאס רעכט צו מאכען ענדערונגען אין דער קארטע פאוואלאניע, כדי די פאבאראווע זאלען נישט דארפען לייגען די רייזע-הוצאות פון דער אייגענער טאש.

א מורא'דיגע שרפה אין אלעקסאנדער

אבגעברענט דאס קינא-טעאטער און אנדערע בנינים

(—) דונערשטאג ביינאכט איז דער גאנצער הויפט-שטעטעל אלעקסאנדער ארומגעכאפט געווארען מיט א בליט-רויטען אפשיין פון א שרפה, וואס האט אנגעכאפט א גרויסע בהלה צווישען דער דערשראקענער בעפעלקערונג. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס ברענט דאס קינא פון דער פאלקס-באנק, וואס געפינט זיך אין צענטער שטאט. עס האט געדראהט, אז די שרפה זאל זיך אריי-בערכאפען צו די אנדערע בנינים פון דער ענג - בעבויטע גאס, און דאן וואלט געמוזט קומען צו א קאטאסטרא-פע. די אלעקסאנדערער פאליציי האט רעדיבער טעלעפאנירט נאך די לאדזשער פייערלעשער. די שרפה האט איינער דער צייט געוואלדיג געבושעוועט. די קינא-געבוידע איז גענצליך פערברענט געווארען. עס האבען שוין אנגעהויבען צו ברענען אנדערע בנינים אויך. די אקציע פון די לאדזשער פייערלעשער האט געדויערט ביז נעכטען אינדער-פריה. דאס קינא-טעאטער איז גענצליך פערברענט געווארען. עס איז פעסטגע-שטעלט געווארען, אז די סבה פון דער שרפה איז געווען א קורץ-שלוס.

אפקלאנגען פון א סענסאציאנע-לער קאקאאין-אפערע

(ב) ווי די לעזער געדענקען איז מיט א געוויסער צייט צוריק פארגעקומען דער פראצעס פון א געוויסען מלך נא-לאמב, וועלכער איז ארעסטירט געווא-רען אין דער וואוינונג פון איינעם בוי-רער א קאקאאיניסט. נאלאמב איז גע-ווען אנגעקלאגט געווארען פאר האנדעל מיט קאקאאין, ווייל בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהם געפונען 5 גראם מאר-פינע און אויסער דעם — א צעטעלע מיט פערשידענע כעמישע פארמולעס פון נארקאן - מיטלען. דאס קרייז-געריכט האט איהם פערמשפט אויף א יאהר תפיסה, שטיצענדיג זיך דערביי אויסשליסליך אויף יענעם צעטעלע.

די טעג איז דער פראצעס נאלאמב'ס בעטראכט געווארען דורך דעם אפעלא-ציע-געריכט אין ווארשא. נאלאמב'ס פערטיידיגער האט פעסטגעשטעלט, אז דער הויפט-בעווייז — דאס צעטעלע — איז בכלל נישט געווען צוגעגעבען צו די אקטען און אויפ'ן פראצעס אין לא-דזשער קרייז-געריכט האבען עס נישט געזעהן נישט די ריכטער און נישט די צדדים.

דאס אפעלאציע-געריכט האט דער-בער מבטל געמאכט דעם ערשטען אור-טייל און איבערגעשיקט דעם ענין נאך-אמאל צום לאדזשער קרייז-געריכט.

שווערע אויטא - קאטאסטראפע

צווישען שעראדז און זלאטשעוו

צווישען די פערוואונדעטע געפינט זיך אויך אינספעקטאר שמוש

(—) אויפ'ן וועג צווישען זלאטשעוו און שעראדז איז נעכטען ביינאכט פאר-געקומען א שוידערליכע אויטא-קאטא-סטראפע. אנ'אויטא מיט 25 פערזאן איז אריין אין ארוו און צוקוועטשט. די פאסאזשירען צווישען די פערוואונ-דעטע געפינט זיך אויך דער גוט-בעק-קאנטער טוער אויפ'ן געביט פון דער קאאפעראציע ביי יודען, אינספעקטאר שמוש פון ווארשא.

נייע טעלעפאן-ליניע לאדז—ווארשא ווערט שוין געעפענט

(§) שבת וועט שוין ענדליך געעפענט ווערען די נייע טעלעפאן-ליניע לאדז — ווארשא.

דער אונטערערדישער קאבעל פון דער דאזיגער ליניע איז שוין פערטיג געווען דעם 1. יולי, מען האט זיך אבער מיט איהם נאכנישט געקענט בענוצען, ווייל ס'האבען געפעהלט איינציגע נויטי-גע אפאראטען.

לאדז וועט איצט האבען 25 טעלעפאן ליניעס מיט ווארשא, און א דאנק דעם וועט מען נאר דארפען ווארטען צוויי, דריי מינוט אויף א געשפרעך.

ראדיא פראגראם

דאנערשטאג 10 יולי

לאדז (233,8) 12,05 12-58 קעה צייכע 12.05-13.15 גראמאפאן פליטען מוזיק, 15.45-15.50 פארלעזען פון טאג-פראגראם און קינא און טעא-טער פראגראם, 16.15-17.10 גראמאפאן פליטע מוזיק, 17.10-17.25 קאמוניקאט פון דער ליגע פ. ר ופס און גזגען געגען גאז אנגריפען פערטיידי... 18-19 סאליסטען קאנצערט 19-19.20 פערש. דע-נעס, 19.20-19.35 גראמאפאן פליטען, 20 19.45 קאמוניקאט פון דער לאדזשער האנדעלס קאמער, און פארלעזען דאס פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג קא-מוניקאטען און שעה צייכען, 20-10.15 ... פרע-סע ושורנאל, 20.15-21.30 פאפולערער קאנצערט 21.30-22 הערשפיל פון פויזען 22-22.15 פאליצ-מעלדונגען 22.15-24 וועטער, פאליציי, ספארט, און פ.א.ט.-קאמוניקאטען ווי אויך טאנץ מוזיק פון רעס-טאראן „גאסטראנאמיע" אין ווארשא.

אויסלענדישער ראדיא פראגראם

פאריז (1725) 17.45 פיאנא רעציטאל פון בע-ווערידוש וועבסטער.

ריגא (525) 19,03 סימפאנישער קאנצערט

לייפציג (259) —20 „וויקטאריא און איהר הוזאר" (אפערעטע)

מינכען (533) 20.45 צו מר' ברוין איז שולדיג (הערשפיל)

לאנדאן-נאציאנאל (261,3) 20.45 פארס אויפן פיהרונג

רוים (441) 21.02 „קרישטאף קאלאמבוס" (אפערע)

האמבורג (372) —22 „די געשיכטע מיט אמא-קאר'ן" (לוסטיג הערשפיל)

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(§) מארגען וועט אמטירען אויף אל. קאשטשושקי 21 א צוגאב - פאבאר-קאמיסיע, צו וועלכער עס דארפען זיך צושטעלען די יונגעלייט פון די יאהר-געגנג 1909, 1908, 1907 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייערע בעציהונגען צום מיליטער דינסט און וואוינען אין ראיאן פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 קאמיסאריאט.

פערזענליכעס

(§) דער דירעקטאר פון צענטראלען סוחרים פעראיין (פעטריקאווער 10) ד"ר מעסינגער איז ארויסגעפאהרען אויף אורלויב

לאדזשער קינאס שליסען זיך מארגען

אלס פראטעסט געגען מאגיסטראט

(§) מארגען, פרייטאג וועלען אלע לאדזשער קינא-טעאטערן זיין געשלאסען אלס פראטעסט געגען צו הויכע שטייערן, וואס דער מאגיסטראט האט אויך זיך ארויפגעלעגט. ווי לאנג עס וועט דויערן דער פראטעסט-שטרייק איז נאך נישט בעוואוסט.

טייערער געווארן ברויט און זעמעל

(—) אויף א זיצונג פון דער מאגיס-טראט-קאמיסיע פעסטצושטעלען די הויך פון די פרייזען פון לעבענס-מיט-טעל, איז בעשלאסען געווארען צו העכ-ערען די פרייזען פון געבעקס אויף פאל-גענדען אופן:

זעמעל 1 זל. 20 גר. א קילא. ברויט 75 גר. (צוויי קילא). דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען מיט'ן אנטייל פון די פארשטעהער פון די בעקער צעכען-מייסטער.

א יונגעל אונטער'ן טראמוויי

(ב) פאר'ן הויז נומער 60 אויף בזשעזשינער גאס איז א יונגעל אריינגעגע-פאלען אונטער די רעדער פון א טראמוויי. דער מאטאר-פיהרער האט גלייך צום גליק, און דער רעטונגס צייט אפ-געשטעלט דעם טראמוויי און דאס יונ-געל האט בלויז בעקומען א שמארקען זעץ, פון וואס ער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

דעם נאמען פון יונגעל איז נישט גע-לונגען פעסטצושטעלען. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל „אנא מאריא".

נדבות

די ה"ה גארין און מעקלער שפענדען 3 זלאטיס לטובת דעם בית-יתומים זגערזשער 40.

אבצונעמען אין אדמיניסטראציע פון „לאדזשער טאגעבלאט".

ווידער א דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע אין ווארשא

ווארשא, 9. (צעל.)

היינט 12 ביי טאג איז ווידעראמאל פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון אר-בייטסלאזע. פאליציי האט די דעמא-נסטראציע צושטערט. איינגע פערזאן זענען ארעסטירט געווארען.

דערמארגענ'דיגער
פרייטאג-נומער
— פון —
„לאדזשער טאגעבלאט"
וועט ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער
אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

פערקויפטע נשמות

שפאנענדער ראמאן

(96 פארטזעצונג)

— טהו עס! האט דער „פאטער" א זאג געטון קניי-טשענדיג דעם שטערן, — אבער געדענק, אז קיינער טאר דערפון נישט וויסען. איך אליין מוז אויך שווייגען וועגען דיינע נאכט-זוכעכישען, ווייל אויב נישט, וועט אונזער אונטערנעמונג אדורכפאלען.

— עס מוז געלונגען, — האט דאס ברודערל „יוזעף" געזאגט און די אויגען האבען איהם א בליק-געטון פון גייציגקייט.

— יא, עס מוז געלונגען, אלעס וועט זיך ענדערן פון דיין דרייסטקייט, דו אליין דארפסט פאר זיך זוכען גליק, און דער קלויסטער וועט אויך א סך געווינען, אויב דו וועסט געווינען דעם קעניג'ס געפעליגקייט. דו ביסט בערופען צו א גרויס ווערק, פערגעס אבער נישט, אז איך האב דיר א סך געהאלפען דערין.

דער מגיד האט אראפגעלאזט דעם קאפ, ווילענדיג בעהאלטען די געדאנקען, וואס זענען איהם געקומען אין זינען.

— קודם כל דארפסטו טראכטען וועגען דער טרומנע, — האט דער „פאטער" ווייטער געזאגט. — עס געהט וועגען דעם, אז דער קלויסטער מוז פערבלייבען אין אזא מצב, ווי יעצט. דער קעניג איז זעהר פאנאטיש געשטימט און א דאנק דעם קענען מיר אונזער ציל דערגרייכען. דו גיב נאר אכטונג אויף דער טרומנע, אויב נישט איז אונ-זער גאנצע אונטערנעמונג קיין גראשען נישט ווערט.

— איך וועל אלעס טון, וואס עס איז אין מיין מאכט.

— האט דער מגיד געזאגט, אומקוקענדיג זיך אויף אלע זייטען. דער גאנצער מעכאניזם אין דער טרומנע איז אין בעסטען ארדנונג. לעצטענס האב איך אלעס אויספרובירט די מאשין פונקציאנירט ווי אמבעסטען.

דער „פאטער" האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

דער מגיד האט נישט דערצעהלט, דאס ער האט גע-פינען ביי דער געהיימניספולער טרומנע צעריסענע שטי-קער פון מענשליכע קליידער.

— עס האט זיך געהערט א דריטער קלאנג.

— די תפילה הויבט זיך אן, — האט דער „הייליגער פאטער" א זאג געטון, אויפהויבענדיג זיך פון ארט.

— קום מיט מיר, די איבעריגע מניכען וואלטען זיך שטארק געקרומט, ווען מיר וואלטען אדורכגעלאזט דאס געבעט.

קאפיטעל 43

די איבערראשונג

די זעלנער אין ראטוש האבען נאך אלץ געהערט דאס טופען פון פערד און א שטארק גערידער.

— לויפט אהין! - האט נעדונערט איינער פון די אפיצירען, — דוכט זיך, אז די וואך יאגט נאך די באנדע. העי! העלפט מיט! כאפט די אויסוואורפען!

עטליכע גווארדיסטען זענען שנעל ארייינגעלאפען צום טויער. זיי האבען געזעהען שטעהן א מאסע מענשען נישט וויסענדיג, וואס עס האט פאסירט. אויפ'ן הויף איז געווען א שטארקער גערודער, א טומעל, אזוי ווי מענשען וואלטען צווישען זיך געפיהרט א קאמף.

די זעלנער האבען געריסען די אונטערשטע טיר און געהאקט מיט די קאלבעס. איבער'ן גאנצען הויף האט זיך געטראגען דאס הילכיגע קלאפעריי פון די ביקסען.

דער טומעל איז אלץ געוואקסען. אין דעם האט זיך דערהערט דאס טופען פון פערד, דערנאך דאס פאהרען פון שווערע וועגען.

עפענט אויף — האט געשריגען איינער פון די אונ-טער-אפיצירען — וואס טוט איהר, איהר קענט נישט די פערד איינשטילען?

עס האט נישט לאנג געדויערט און דאס טויער האט זיך געעפענט.

די זעלנער זענען געבליבען שטעהן ווי פערשטיינערט. עס האט זיך זיי געדוכט, אז דאס איז א חלום. איין וואגען נאכ'ן אנדערן איז ארויסגעפאהרען פון הויף, פארענט, אויף יעדען וואגען איז געזעסען איין זעלנער אין א וויי-סען זעלנערישען אוניפארם.

— וואו אהין פאהרט איהר? — האט געשריגען איין אפיציר — ווער האט אייך ערלויבט ארויסצופאהרען מיט די וועגען?

— אויפ'ן בעפעהל פון פולקאווניק, — האבען אפגע-ענטפערט פערשידענע שטימען.

דער ענטפער האט געקלונגען, ווי א איראנישער שמייכעל, וואס איז באלד שטיל געבליבען.

— דא איז עפעס נישט אין ארדנונג, — האט ער וויי-טער געשריגען, — האלא, זעלנער! האלט איין די וועגען!

די גווארדיסטען זענען שנעל אראפגעלאפען פון די טרעפען, נישט טראכטענדיג אפילו, אז עס וועט זיי אויס-קומען צו פיהרען א קאמף מיט די רויבער: אין דעם מא-מענט האבען די זעלנער, וואס זענען געזעסען אויף די וועגען, אנגעהויבען יאגען די פערד אין דער ריכטונג, ווי דאס פולק האט אפמארשירט ...

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

דאס גאנצע פולק האט דערוויילע געהאלטען ארומגע-רינגעלט דעם שייער, די רויבער, וואס האבען זיך איינ-ווענדיג בעהאלטען, האבען זיך קיינער נישט אנגערופען.

— אבער וואו זענען די מענשען אזוי לאנג מיט די רויבער'ס פערד? — האט פלוצלונג דער פולקאווניק א פרעג געטון, — זיי האבען שוין געדארפט לאנג דא זיין.

אהא! — האט זיך איינער פון די אפיצירען, — און וואו איז אהינגעקומען דאס יונגעל, וואס האט אונז גע-בראכט אהער צופיהרען. ערשט נישט לאנג, ווי ער איז געשטאנען נעבען מיר.

מען האט אנגעהויבען זוכען דעם פערלוירענעם בחור, אבער ער איז פערפאלען ווי אין וואסער אריין.

— באמבעס, גראנאטען! — האט דער פולקאווניק א ברום געטון, — זיי וועלען נאך האבען די העזה אונז צו פיהרען פאר דער נאז?

— א האלבע קאמפאניע זאל אהינגעהן צום וואסער,— האט ער בעפוילען. — דארטען איז מיט א שעה צוריק א-הינגעגאנגען אונזערס א קאפראל מיט צוועלף מענשען. זאלען זיי א קוק טון, ווי די חברה-לייט זענען פערפאלען געווארען. נעמט מיט זיך די לאמטערנען, אבער איילט אייך.

(פארטזעצונג קומט)

פייערליכע ערעפנונג פון 3-טן יוד. ראַיאָן אין ראַטען-פערבאַנד

מאָסקווא. (יטא) אין דער אָנוועזנהייט פון טויזענדער יודישע און נישט יודישע פויערים פון קריוואָראָגער געגענד איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דעם דריטן יודישן אויטאָנאָמען ראַיאָן אויף אוקראַינאַ. די צוזאַמענזעצונג איז פאָרגעקומען אין ד"ר אַלטער יודישער קאָלאָניע אינגולעץ. וואָס וועט זיין דער צענטער פון דעם נייעם יודישן ראַיאָן. עפענונג פון די פייערונג האָט מערעזשין אָנגעוויזן, אַז נאַציאָנאַל פראַגע. פון די יודישע קאָלאָניסטן אין דעם נייעם ראַיאָן זענען קאָלעקטיוויזירט. דער ניי-ערעפענטער אויטאָנאָמער ראַיאָן פאַראייניגט ניין יודישע און צוויי אוקראַינישע דאָרפישע סאָוויעטן. ער צעהלט אַ בעפעלקערונג פון נײַן טויזענד יודען און פיר טויזענד אוקראַינער. ער געפינט זיך אין סאַמע צענטער פון קריוואָראָגער געגענד און ליגט ביי צוויי באַהן-ליניעס. אויסער ערד-אַרבייט בעשעפטיגן זיך די יודישע פויערים אין דעם נייעם ראַיאָן אויך מיט דאָרפישער אינדוסטריע, ווייל אין דעם ראַיאָן זענען פאַרהאַן אַ סך מיהלען, דריי אייל-פאַבריקן און אַכט קעז-פאַבריקן.

וול. זשאַבאָטינסקי'ס פריינד בעטען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע
נישט צו אינטערווענירען אין דעם זשאַבאָטינסקי-ענין.

ירושלים (יטא) „הארץ" מיילט מיט, אַז די פריינד פון וול. זשאַבאָטינסקי האָבען זיך געווענדעט צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין א"י מיט דער בקשה, נישט צו אינטערווענירען אַרום דעם פערבאָט פון דער רעגירונג פאַר זשאַבאָטינסקי'ס צוריקקעהר קיין א"י. נישט קוקענדיג דערויף האָט זיך אָבער די עקזעקוטיווע געשטעלט אין פערבינדונג מיט לאָנדאָן אין דעם ענין זשאַבאָטינסקי.

רוסלאַנד וואַקסט אינדוסטריעל

(ענדע פון זייט 8)

פאַרט און אימפאָרט מיט וואָס נאָר זי קאָן.

דער מוסר השכל דערפון איז אַ פּשוט'ער: דער ווייטערדיגער גאַנג פון דער סאָוויעטישער אינדוסטריע איז זעהר און זעהר שטאַרק אָפּהענגיג פון דער נייער גערעטעניש אויף די סאָוויעטישע פעלדער. ווען די גערעטעניש זיין אַ גוטע, וועט מען קיין אויסלאַנד קאָנען קו מענדיגען הערבסט עקספּאָרטירען מער ברויט, און די אַנדערע פּראָדוקטען, וועלכע זענען איצט פערשוואונדען פון די קראָמען, וועלען דאַן צוריק זיך בעווייזען אין די סאָוויעטישע קאָאָפּעראַטיווען אויף די פּאָליצעס: טאָמער אָבער וועט די גערעטעניש נישט זיין קיין גוטע, דאַן וועט דער סאָוויעטישער בירגער מוזען איינציהען זיין פּאַסיק אויף נאָך אַ לעצטער אַ לעכעל און וועט מוזען קרעכצען און העלפען דורכפיהרען די „פּיאַטילעטקע" ווייטער.

סאָוויעט-רוסלאַנד, קאָן מען האָפען, וועט היינטיגעס יאָהר האָבען אַ גוטע גערעטעניש. אָבער סאָוויעט-רוסלאַנד וועט היינטיגעס יאָהר זעהר שטאַרק בע־צאָהלען פאַר די עקספּערימענטען מיט דער קאָלעקטיוויזאַציע, וואָס זי האָט געמאַכט לעצטען ווינטער. די פויערים וואָס זענען נישט אין די קאָלעקטיווען, האָבען זיך געשראָקען און האָבען דעם פאַר זייערע פעלדער נישט פערזייהט אין דער צייט. די תבואות, וואָס זייערע פעלדער וואָלטען געגעבען, ווען זיי זאָלען געווען פערזייהט געוואָרען ניט אַזוי שפּעט, די דאָזיגע תבואות וועלען איצט אויספעהלען צו איהר ברויט-עקספּאָרט. דאָס דאָזיגע לאָך אין עקספּאָרט וועט די רעגירונג מוזען פערשטאָפּען מיט אַנדערע אַרטיקלען און דאָס מיינט, אַז די „אָטשערעדען" אַרום די קראָמען אין מאָסקווא און אין אַנדערע שטעט העלען אין דעם קומענדיגען ווינטער זיכער ניט פערשוואונדען ווערען.

די „אָטשערעדען" אַרום די קראָמען וואַקסען איצט ווידער. אָבער פון דער צווייטער זייט זעהט מען אויך, ווי עס וואַקסט דאָס אַנדערע לעבען אין כאַ־וויעטען-פערבאַנד, דאָס אינדוסטריעלע לעבען. טוריסטען, וואָס וועלען היינטיגען זומער קומען קיין מאָסקווא, וועלען אפשר נישט זיין אַזוי בעגייסטערט פון דעם אויסערליכען אויסזעהן פון דער שטאָט. זיי וועלען זעהען אַ סך „אָטשערעדען" און וועלען געפינען אַ גרויסען טייל פון די מאָסקווער גאַסען פערצוימט און צוגראָבען. אָבער די דאָזיגע פער־צוימטע גאַסען, וואָס זענען צוגראָבען געוואָרען, בלויז כדי מען זאָל זיי בעגיסען מיט אַספאַלט, זענען נישט קיין סימן פון חורבן. פערקעהרט, זיי זענען אַ סימן פון אויפלעבונג. זאַ ווייזען, אַז מאָסקווא בויט זיך. און די לאַנגע „אָטשערעדען", כאָטש און תוך זענען זיי אַ זעהר פיינליכע ערשיינונג, קאָן מען אָבער פון זיי אויך עפּוואָס לערנען. זיי וואַקסען, נישט דערפאַר, ווייל רוסלאַנד האָט נישט, וואָס זי דאַרף, נאָר דער־פאַר, ווייל זי שיקט אַרויס דאָס, וואָס זי האָט, כדי צו קריגען וואָס זי וויל

—:0:—

א גנבה

(—) פון דער וואוינונג פון מענדעל דאַבראַוואָוויטש האָבען נעכטען ביינאַכט גנבים אַרויסגע'גנב'עט הפצים פאַר אַ סומע פון 9000 זל. די גנבים האָבען זיך אַריינבעקומען אין שטוב מיט דער הילף פון אַ נאַכגעמאַכטען שליסעל. געכאַפּט האָט מען זיי נישט.

גאַרטען-פערוויילונג פון „הכח".

דער שטאַרקסטער און גרעסטער יודישער ספּאָרט-קלוב אין לאָדז „הכח" פייערט דאָס יאָהר, ווי בעוואוסט זיין 10-יעהריגען יובילעאום. צווישען די פיעל אַרטיגע יובילעאום-אימפּרעזען איז אויך פאָרגעזעהען אַ גאַרטען-פער־וויילונג, וועלכע קומט פאַר זונטאָג דעם 13 ד. מ. אין פּאַרק „העלענאָוו". די דאָזיגע יובילעאום - פערוויילונג רופט אַרויס אַ לעבהאַפטיגען אינטערעס.

די נאַכט-דיזשור איז די אַפּטייקען.

פּאַוולאַווסקי, פּעטרינסאַוער 809; האַמבורג, גליבנאַ 50; גליבאַווסקי, נאַ־רוטאַוויטש 4; שוטסעוויטש, קאַפּערניק 26; לאַרעמוא, פּאַמאַרסקאַ 10 און פּאַ־פּאַש, פּלאַץ קאַשטשעלני 10.

ענדערונגען אין פינאַנץ-קאַמער

(§) מיר דערוויסען זיך, אַז אין די נאָהנטסטע טעג וועלען פאָרקומען ענ־דערונגען אויף אַ רייהע וויכטיגע אַמטען אין לאָדזער פינאַנץ קאַמער.

—=0§0=—

העלענאָוו

לויט דער איניציאַטיוו פון דעם קרייז-ראַט פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פון גייסטיגע אַרבייטער און פון דעם זשורנאַליסטען-סינדיקאַט וועט ד. 20 יולי ד. י. פאָרקומען

א זומער-רעדוטע

מיט א פערשידענאַרטיגען פּראָגראַם וואָס וועט בעשטעהן: פון פאַנטען-לאָטעריע (יעדער לאָס געווינט)

א קאָנקורס מיט פּרעמיעס פאַר די שענסטע קליידער און פאַר די שענסטע טענץ. אַרטיסטישע אַרויסטרעטונגען. בענגאַל. פייער און אַ סך אַנדערע איבעראַשונגען.

קומט אויף דער רעדוטע! ● אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון'ם דיר. טעאָדאָר רידער. ● קומט אויף דער רעדוטע!

בעמערקונג: אין פאַל פון א אונגינסטיג וועטער, קומט די זומער-רעדוטע פאָר דעם 27 יולי. בעמערקונג: אין פאַל פון א אונגינסטיג וועטער, קומט די זומער-רעדוטע פאָר דעם 27 יולי.

שטעלט אויס אויף דער פּראַגער הערבסט-מעסע 1930

פון'ם 7. ביז'ן 14. סעפּטעמבער.
דער גרעסטער פּלאַץ, וואו אַלע איינקויפערס פון דער גאַנצער וועלט קומען זיך צונויף.

נהוץ תיכף ומיד מורה עברי

בעל גמרא ותנ"ך ללמוד עם נער אחד
לפנות אלי במכתב: S. Holender, Ustroń
הוצאה אתן בחזרה למי שיקבל ממני מכתב שיבוא אלי.

צו וואָס זאָלט איהר ליידען

פון שווייס פון די פיס פון וועלכען די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט זיך ראַנעט און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קען נישט שטעהן נעבען אייך, אין פון אָדציסקעס, אַז אין 2 טעג קענט איהר דאָס בעזייטיגען גע־צענדיג דעם פּראָשעק און פּלאַסטער ראַדיקאַל מיט מיינעם סטעמפּעל. פּרייז 30 גראָשען. צו בעקומען נור ביי דעם צייטונגס-פערקויפער אַלטע שטאָט 1, וועלניאַרז און אויך ביים צייטונגס-פערטויפער צעגיעלניאַנס 37 נעבען אייערגעוועלב. א־יך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט זעהר גוט. געדענקט דעם אַדרעס.

ווארנונג.

ביים קצב ה' אברהם יוסף קאַמינסקי (ווסכאָדניאַ 56 פראָנט-געוועלב קומט מיר שוין פאַר 10 יאָהר דירה-געלד און ביז היינט האָט ער נישט געגעבען קיין גראָשען. מיט 5 יאָהר צוריק האָב איך זיך מיט איהם אויסגעגליכען און בעקומען דערויף וועקסלען, וועלכע זענען אַלע פּראָטעסטירט געוואָרען. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער צאָהלט נישט די גאַנצע צייט קיין מיטע, האָט ער נאָך אַריינגענומען אַ סוב־לאָקאַטאָר, וועלכער צאָהלט איהם כסדר יאָ דירה-געלד. אין שייכות דערמיט וואָרען איך איהם זיך גוטווילליג אַרויסצוציהען פון דעם געוועלב, אין געגענפאַל וועל איך זיין געצוואונגען ד. 15 יולי אויסצופיהרען די עקסמיסיע.

ליבוש ליפּסקי
ווסכאָדניאַ 56 (הויזבעזיצער).

חדשה בספרות העברית!

יצא לאור זה עתה ספר מדעי-אמנותי יחיד במינו, המעניין, מענג ומושך את לב הקורא בתוכנו ובסגנונו, בשם

„המוסיקה בכתבי הקדש, בתלמוד ובקבלה"

מאת י. קיהן

הספר נדפס בהידור על נייר משובח ומכורך יפה.
מחירו עם המשלוח 1 דולר. להשינו אצל המחבר
J. Kühn, WIEN XX, Karl Meisslstr. 1

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 פר. 1 שט.

הולך בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי בנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רע־יעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסקאָנסולטענטען-ביוראָ פון ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, גע־וויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזו־לעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאַנד ראָזיעמטשי. ווי אויך איבער־זעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט אין אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ לאָמפּ-עלעקטרישע היל-קאַבינעט-קאָסמעטיק
טעגליך פון 8 א זייגער פריה ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זלאָטעס

בוכהאַלטעריע איינפאַכע און דאָפּעלטע

(איטאַליענישע און אַמעריקאַנישע)
ווי אויך מאַשין-שרייבען און רעכענען לערן איך אויס גרינדליך פאַר 80 זל. בלויז מאַשין-שרייבען 10 זל. צעגיעלניאַנאַ 55 — רעכטע אָפיצינע 1 אַריינגאַנג וו. 15
מיר ערטיילען אויך קאָרעספּאָנדענץ, האַנדעלס-אַריטמעטיק און סטענאָגראַפיע

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעם אָן פערשידענע שלאָסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.
פּריוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

8-טונג!
דאָס
לאָדזער טאַגעבלאַט

בעקומט מען טעגליך 6 אַ זייגער פריה אין אַלע פּאַהז-קיאָסקען „רוּך" („Ruch")

אינזש. אורי גליקליך וואָרענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בע־שליסט צו קויפען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט איז אַרטיקל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע, ערשטקלאַסיגע, וועלט-בעריהמטע אויסלענדישע פאַבריקען און דער אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפען זייערע אויסאַרבייטונגען אין פּוילען

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוצטע לאָקאָמאָבילן, מאָטאָרן, אויטאָמאָבילן אָדער פער־שידענסטע אַנדערע אַרטיקלען פון דער טעכנישער בראַנזשע,—

בעראָט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט אונז

אונזערע אינזשינערן, ערפאַרענע ספּעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גע־נויער אויספּראָבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע גאַראַנטיע.

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקט פון דער פּוילישער רעפּובליק. מיט אָפּערטען קענען זיך ווענדע נור פערזאָנען מיט פעראורטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בע זיצען אַנטשפּרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע ענערגישע און רעפּרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישע זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען ביידייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,
Elektoralna 11/12
skrz. poczt. 393. —— Tel. 36-76.

קלוזעטען-שעהנס פון פיס

און אָדציסקיס, נוצט נור פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נור 30 גראָשען אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער, פּרייז 75 גר. פאַר אַ פּלעשעל פון 100 גראַם. אויך פלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך. פּרייז 50 גראָשען אַ פּלעשעל. צו בעקומען ביים צייטונגס פערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער 10

קלוזעטען
— און —
זאַבעזפּיעטשעניעס
אויף אַלע שטעט איז פּוילען

ערלעדיגט אַמשנעלסטען דאָס רעכטס-קאָנסולטענטען-ביוראָ
„אַרגוס", 36 זאַכאָדניאַ 36
טעלעפאָן 18470

וויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבער־אַרבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אַדרעס:

פאַר נאָר 2.50 זל.

23 זאַוואַדזקאַ 23

בעמערק.: ניי היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערטיגונג 50 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל.
„TOLA"

לעזט און אַבאָנירט
לאָדזער טאַגעבלאַט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז ... 1,25 ... 20 ...
אַנאָנסען-פּרייז ... 60% ...

Redaktor-wydawca B. Hamburski

Drukarnia: B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 86.